

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

Брой 5 (460), година XXXIV

20 май 2016 година

4461 СТУДЕНТИ ЩЕ ПРИЕМЕ ПЛОВДИВСКИЯТ УНИВЕРСИТЕТ. ПЕТ СА НОВИТЕ СПЕЦИАЛНОСТИ

С помощта на компютри бе открито
новото най-голямо просто число,
което съдържа 22 338 618 цифри

На стр. 10

Юристи в лабиринта на запрещението

На стр. 11

Среща с посланика на Ирак

На стр. 5

На стр. 2

Стр. 12

Математиката – универсален език

В Броя ще прочетете още:

- Всичко е химия
- Студент юрист участва в учебна симулация за дейността на европейска институция
- Гръцката вечер беше посветена на Никос Казандзакис

- Националната филологическа конференция отпразнува пълнолетие
- Историци участваха в кръгла маса „Да припомним героизма на Април 1876 г.“
- Успешна спортна година за отборите на Университета

Стартира кандидат-студентската кампания

В Пловдивския университет ще бъдат приети 4461 студенти, а новите специалности са пет

Доц. д-р Мария СТОЯНОВА,
заместник-ректор по учебна
и издателска дейност

И през настоящата година ПУ „Паисий Хилендарски“ предоставя на кандидат-студентите възможност да положат предварителни конкурсни изпити, като **оценките от тях са равностойни на редовните конкурсни изпити**. С получените оценки кандидатите могат да участват в класирането или да се явят отново на същите изпити в редовната кампания през юли, ако получената оценка не ги задоволява. При формирането на бала за класиране се взема по-високата оценка.

За участие в предварителните кандидат-студентски изпити желаещите следва да подадат от 7 март до 27 май 2016 г. в Университетския информационен център, в бюрата по градове или по интернет (през сайта <http://www.uni-plovdiv.bg>) следните документи: декларация, документ за самоличност (оригинал и ксерокопие) и документ за платена кандидат-студентска такса (заплаща се при подаване на документите). Таксата за полагаане на един кандидат-студентски изпит е 30 лв. За всеки следващ изпит се заплащат по 20 лв.

На предварителните кандидат-студентски изпити могат да се явят лица, завършили средно образование в предишни години или дипломиращи се през учебната 2015/2016 година. Кандидатите без диплома за средно образование също имат право да се явят, но не участват в класирането.

Предимство да се запишат в желана специалност ще имат кандидат-студенти, издържали изпит **от предварителната сесия с отлична оценка (5,50 и по-висока)** или получили **отлични оценки** от олимпиади, международни изпити (сертификати) и различни състезания, които се признават за конкурсен изпит за определени специалности. Същото се отнася и за кандидат-студенти, издържали предварителните изпити по музика и изобразително изкуство с оценка, най-малко „много добър“ 5,00.

За учебната 2016/2017 година Пловдивският университет ще приеме 3901 студенти за обучение по държавна поръчка в общо 94 специалности, по 4 от които обучението ще се провежда само във филиалите в Смолян и/или Кърджали, а по 4 – само в Техническия колеж в Смолян. От предстоящата академична година, съобразно с промените в Закона за висшето образование, университетът ще приеме и 560 студенти за обучение срещу заплащане.

Съответните изпити трябва да удовлетворяват изискванията за прием в посочената специалност. За записване по първо желание в специалности с два приемни изпита – като „Право“ например, ще е необходимо и двете оценки да са отлични.

Положилите успешно предварителните конкурсни изпити могат да участват в общото класиране, при положение че отговарят на условията за кандидатстване и подадат съответните документи в утвърдените срокове: от 15 юни до 30 юни 2016 г. в университета, в бюрата по градове или по интернет (през сайта <http://www.uni-plovdiv.bg>).

През месец юни 2016 г. ще се проведат предварителните изпити по: български език – 1 юни; история на България – 2 юни; география на България – 2 юни; биология – 2 юни; математика – 3 юни; химия – 3 юни; психология – 3 юни; теология – 3 юни; английски език – 4 юни; информатика – 4 юни; тест със събеседване по физика – 4 юни.

Редовните кандидат-студентски изпити ще се състоят през месец юли. Ето и разпределението им по дати:

Български език – 3 юли; история на България, английски език, химия – 4 юли; психология, география на България, испански език – 5 юли; тест със събеседване по физика, немски език, френски език –

6 юли; биология, информатика, новогръчки език, теология (устен) – 7 юли; математика, музика, изобразително изкуство – 8 юли; комплексен изпит по физическо възпитание – 5 и 6 юли.

Изпитите за специалността „Актьорство за драматичен театър“ ще се проведат в три кръга – на 12, 13 и 14 септември.

Новите специалности в ПУ тази година са „Мениджмънт на туристическия бизнес“, „Предучилищна педагогика“, „Културен туризъм“, „Български език и немски език“, „Български език и френски език“. От предстоящата академична година към бакалавърската програма „Лингвистика с информационни технологии“ се предлага нов езиков модул – английски език и руски език, а към „Приложна лингвистика“ – френски език с италиански език като втори чужд език.

Мениджмънт на туристическия бизнес

„Мениджмънт на туристическия бизнес“ е университетска специалност в професионалното направление „Администрация и управление“. Студентите получават задълбочена академична и практическа подготовка за ефективното управление на класическите и модерните направления в туризма. Обучението се провежда по учебен план, разработен в съответствие с националния и све-

товния опит в подготовката на мениджъри според изискванията на туристическия сектор. В целия курс на обучение е отделено специално внимание на чуждоезиковата подготовка по английски и руски език.

Завършилите специалността студенти могат успешно да се реализират като висши и средни мениджъри в туризма, както и като функционални специалисти, аналитици, експерти и предприемачи в туристическия бизнес.

Предучилищна педагогика

Специалността „Предучилищна педагогика“ е свързана с подготовка на висококвалифицирани педагози в детски ясли и детски учители в общинските и частните детски градини. Придобилите тази професионална квалификация могат да извършват и други научно-методически и организационно-управленски дейности както в системата на образованието, така и в институции, имащи образователно-просветни функции.

Обучението включва цикъл дисциплини от областта на педагогиката, психологията, технологиите по основните направления в предучилищното образование и управление на детските заведения. Широкият спектър от избираеми дисциплини позволява на студентите да конкретизират интересите си в посока на своята бъдеща професионална реализация. Трите форми на практическо обучение – наблюдения, текуща и преддипломна практика, допринасят за изграждане на стратегии за педагогическо взаимодействие между педагог и дете. Балансираното присъствие на теория и практика при подготовката на студентите е гаранция за успешна бъдеща професионална реализация.

Културен туризъм

Специалността „Културен туризъм“ има за задача да даде теоретични и практически познания за туризма и културата, за характера на културното

Студент юрист от ПУ участва в учебна симулация за дейността на европейска институция

Гл. ас. д-р Ангел ШОПОВ

В Областния съвет на френския град Нант на 2.04.2016 г. се проведе симулация за вземане на решения, свързани с дейността на най-висшата институция на ЕС – Европейският съвет. В нея взе участие Станислав Личев – студент по право от трети курс, редовно обучение, в Юридическия факултет на Пловдивския университет. В момента той осъществява мобилност по програмата „Еразъм+“ през този семестър във Факултета по право и политически науки (ФППН) в Университета в Нант. Ст. Личев проявява изключителен интерес към правото на ЕС. Преговорите и самата симулация са се провели изцяло на френски език – един от работните езици в ЕС.

Темата на симулацията и воденото на преговорите бе „Биогорива“, или още наречени горива, произведени от селскостопански култури. Такива са биодизелът (произхождащ от маслодайните култури соя, слънчоглед, рапица) или

Част от участниците във форума, вляво е Станислав Личев

етаноли на базата на зърнени култури (царевица, пшеница). Първите се включват в дизела, докато вторите се смесват с бензин.

В събитието, организирано от ФППН, като наставници при подготовката на студентските екипи, продължила повече от месец, вземат участие със свои съвети редица успешно реализирали се личности. Част от тях са мениджъри на световноизвестни компании; университетски преподаватели и изследователи от цял свят (дори от далечна Бразилия!); представители на международни организации; лобисти, както и дипломати от кариерата (напр. консу-

лт на Латвия).

Самата идея на симулацията е изготвянето на техники и стратегии, които да служат като инструмент, който да даде начало и да предопредели успешен край на международните преговори. Тези техники и стратегии трябва да позволяват защитата на интересите на определена институция на ЕС/заинтересована държава/друг субект на правото на ЕС – компания, граждани. Студентите имат пряк контакт с институцията, която представляват. Например, тъй като тази на екипа студенти, в който е бил Станислав, има седалище в Париж, всички са

били командировани в централата на компанията във френската столица за разговори с нейната президентка.

В допълнение при симулацията е сериозно застъпен интердисциплинарният момент. Тя се осъществява в сътрудничество с други факултети на Университета в Нант – този по журналистика, европейстика и философия. Всички студенти играят роли, характерни за една типична ситуация, развиваща се в която и да е институция на ЕС.

По информация от Станислав, неговото участие в симулацията е било едно изключително вълнуващо приключение, една прекрасна възможност да влезе в кожата на министър или на мениджър на фирма, или на президент на държава. Отличният студент от ЮФ няколко пъти се е включил в дебатите и е много доволен от извите си пред медиите, като силно се надява това участие за него да не е последно.

Нека му пожелаем успешен учебен престой във ФППН и още други подобни участия!

Стартира кандидатстудентската кампания

➔ От стр. 2

наследство на България и Европа и тяхното използване като ресурс за устойчиво развитие. Интегрална част от обучението са пътуващите семинари за изучаване на културното наследство на терен, практикумите за усвояване на умения и стажът за прилагане на придобитите компетенции в реална среда. Заедно с това се предлага и обучение по два чужди езика: английски и втори език по избор. С тази бакалавърска програма студентите придобиват широкопрофилна фундаментална подготовка на професионални, адаптивни и мобилни специалисти с теоретични знания, практически умения и компетенции за осъществяване на самостоятелна професионална работа и работа в екип в сферата на културния туризъм.

Завършилите специалността могат да работят като специалисти по културен тури-

зъм, консултанти в областта на културния туризъм, автори на проекти за културен туризъм и туристически продукти, организатори на събития, специалисти по PR, реклама и маркетинг в сферата на културния туризъм, туристически агенти, туроператори, екскурзоводи интерпретатори и аниматори на културно наследство.

Български език и немски език

Специалността „Български език и немски език“ има за цел да подготви квалифицирани учители по български език и литература и по немски език в средните общообразователни училища. Освен това завършилите могат да осъществяват учебна, научно-методическа и организационно-управленска дейност в системата на просветата, в специализирани школи и институти, в различни образователни и културни институции. Солидната подготовка по роден език и по немски език предпо-

лага възможности за реализация в преводаческата, медийната и техническо-консултативната сфера като преводачи, кореспонденти, литературни сътрудници, редактори, коректори в печатни и електронни медии, като сътрудници в рекламни агенции и издателства.

Български език и френски език

Специалността „Български език и френски език“ изгражда бъдещия експерт филолог по български език и френски език, както и бъдещия учител в сферата на обучението по български език и литература по френски език. Завършилите специалността умеят да прилагат на практика придобитите по време на обучението във Филологическия факултет знания в конкретна професионална среда; да организират и ръководят успешно учебно-възпитателния процес при обучението по български език и литература; да анализират

точно и вярно теоретичните тенденции и насоки в учебно-възпитателната работа при обучението по френски език; да намират ефективни подходи за общуване с учениците, на които преподават.

Реализацията на бакалаврите по български език и френски език е като учители по френски език и по български език и литература в основния и средния курс на българското училище; филолози – специалисти и експерти в различни български образователни и културни институции; консултанти по език и литература на страната в местни и международни правителствени и неправителствени организации и институции; работещи в печатни и електронни медии; изследователи в областта на предпочитаната от тях филологическа дисциплина; консултанти, представители и експерти в местни и международни правителствени и неправителствени организации и институции.

Млади учени говориха за правото, мира и стабилността на Балканите

Иван КЪРЧЕВ

С научен семинар на тема „България и Балканите в условията на динамична международна среда“ Юридическият факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ постави началото на редицата прояви, свързани с 16 април – Ден на конституцията и професионален празник на юристите. Организатор на форума бе катедра „Международно и сравнително право“, с ръководител проф. д-р Надя Бояджиева. Над 80 участници, сред които академични преподаватели, юристи, докторанти, студенти, социолози и журналисти, обсъдиха дипломатическите отношения между балканските страни, анализираха връзките между процесите от близкото минало и настоящето, както и изложиха тези накъде трябва да вървят балканските народи, така че да продължат своето развитие в мир, зачитане на правата на човека и сигурността на региона.

Научният форум, ситуиран в три панела – „Международно право и международна сигурност“, „Дипломация и международни отношения“, „Право на ЕС и евроинтеграция“, беше открит от декана на Юридическия факултет проф. д-р Венцислав Стоянов. Пред младите учени той заяви, че семинарът се провежда в необходимото време и на необходимото място. От думите му стана ясно още, че трудовете на докторантите, студентите и университетските преподаватели трябва да намерят

место в сборник. Предложението му бе подкрепено и от проф. д-р Ирена Илиева, която окуражи докладчиците и в същото време остана впечатлена от научните анализи на участниците във форума. От „Дипломатическите отношения между

България и Хърватия“, през „Босна и Херцеговина по пътя към ЕС“ до „Косово в контекста на сигурността на Балканите“ се простираха темите в първия панел. Нямахме как да не бъде засегната темата и за Македония, отношенията между Русия и НАТО и отражението им в Западните Балкани и България. Особен интерес предизвика темата „Границите на неоманизма“, породила оживена дискусия, по време на която бяха повдигнати въпроси относно вълната от мигранти през Турция и доколко нашата южна съседка има своите нови имперски амбиции не само на Балканите, но и на Запад. Правото на ЕС и евроинтеграцията също бе сред акцентите във форума. „Проблемите при здравното обслужване на пациентите

в рамките на ЕС“ се оказва тема, която тепърва предстои да бъде анализирана в научната сфера, а още повече сред всички граждани на Съюза, които търсят правата си на „здравни потребители“, независимо в коя държава членка на ЕС се намират.

Освен от ПУ „Паисий Хилендарски“ участници в научния семинар имаше и от РУ „Ангел Кънчев“, СУ „Св. Климент Охридски“, Института за държавата и правото и Института за балканистика към БАН. В панела „Международно право и международна сигурност“ бяха представени доклади на актуални теми, като „Трафикът на хора“ и „Използването на езици, различни от официалния, в предизборна кампания в Република България“.

Накрая всеки един от учас-

тниците получи сертификат, а председателят на организационния комитет на семинара проф. д-р Надя Бояджиева, която е и ръководител на катедра „Международно и сравнително право“, изненада всички, обявявайки, че това е била само първата проява от поредица научни конференции и семинари, в рамките на които ще се предостави възможност на преподаватели, млади учени, докторанти и студенти да изложат своите виждания по редица горещи теми. „Радвам се, че семинарът се превърна в един истински академичен форум. Това показва, че младите хора, които се отдават на науката, са загрижени за случващото се в нашия регион и предлагат свои виждания за решаването на възникнали кризи, позовавайки се на международното право, международните отношения и на правото на ЕС“, допълни в заключение проф. д-р Надя Бояджиева.

Следващият подобен семинар ще бъде през есента на тази година, а дотогава научните разработки на участниците ще бъдат публикувани в специален сборник.

Открита лекция, посветена на защитата на

Вержин ХУГАСЯН

На 17 март 2016 г. в зала „Компас“ на Пловдивския университет се проведе открита лекция, организирана от Европейската асоциация на студентите по право (ЕЛСА) – Пловдив, съвместно с Юридическия факултет (ЮФ) и кантора „Юсаутор“. Лекцията беше посветена на темата „Закон за интелектуалната собственост в интернет в България?“, представена от адвокат Атанас Костов.

Пред публиката адв. Костов аргументира идеята си, че у

нас има необходимост от приемане на специален Закон за интелектуалната собственост в интернет. Разгледана беше уредбата и практиката у нас и в други държави. Така например, докато у нас няма Закон за интелектуалната собственост в интернет (в сила е общият Закон за авторското право и сродните му права), в САЩ още през 1998 г. е приет Закон за авторското право в дигиталния век (Digital Millennium Copyright Act – DMCA). Основна заслуга на DMCA в областта на авторското право е осво-

бождането от отговорност на доставчиците на интернет услуги и техните посредници. Тази правна конструкция е възприета по-късно и от Европейския съюз чрез Директива 2000/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 г. относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество. Директивата е възприета и от нашия законодател.

По време на лекцията бяха дадени за пример и уредбите

на други държави. В Англия през 2010 г. е приет Законът за дигиталната икономика (Digital Economy Act). Този закон определя законодателната рамка на интелектуалната собственост на електронните медии; домейните; онлайн- и видеоигрите. Една от най-добрите европейски уредби в областта е тази на Швеция. С шведския закон IPRED (кръстен на Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 29 април 2004 г. във връзка с упражняването на права върху

На стр. 5

Бъдещи прависти и международници се срещнаха с посланика на Ирак

Иван КЪРЧЕВ

„Тероризмът – чумата на съвременния свят“. Така иракският посланик у нас Негово Превъзходителство Кахтан Джанаби определи действията на „Ислямска държава“ и всички подобни организации, които погубват милиони животи, рушат държави и затриват демокрацията сред народите. Дипломатът изнесе публична лекция пред студенти и докторанти от Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Домакин беше проф. д-р Ирена Илиева от катедра „Международно и сравнително право“, която е и ръководител на престижната магистърска програма „Международни отношения“. Тя поздрави посланика и заяви, че лекцията на Кахтан Джанаби ще допълни знанията и на бъдещите прависти и международници. Освен студенти на срещата имаше представители на Община Пловдив, неправителствени организации и медиите. Пред тях посланикът заяви, че е грешно „Ислямска държава“ да се определя като ислямска, тъй като всеки ден там самите радикални ислямисти убивали повече мюсюлмани, отколкото хора от всяка друга религия. Жертви на терора станали и братът, и синът на самия посланик Джанаби.

Той описа накратко историята на Ирак от древността до падането на режима на Саддам Хюсеин, след което се фокусира върху войната, която страната му води в момента с ислямисти-

те от ДАЕШ. Целта на сегашното правителство на Ирак е до края на годината ислямистите да бъдат ликвидирани, като за каузата била нужна и помощта на международната общност, особено с въздушни операции. Кахтан Джанаби, който е лекар по професия, увери, че войските от иракската армия и кюрдските сили се обучават добре,

което е предпоставка останалите 23 процента от територията на Ирак, която се владее сега от силите на ДАЕШ, да минат отново под управлението на официалната власт в страната.

Резонно след публичната лекция бъдещите юристи и международници поставиха и въпроса за мигрантския проблем, който залива Европа. Гостът дипломат в Пловдивския университет бе категоричен, че за да се реши този проблем, е много важна намесата на международната общност. Студентите от магистърската програма „Международни отношения“

на християнското население в Ирак трябва да бъдат оставени в историята, в едни „лоши времена“, защото днес християните имат своя квота в парламента на страната, имат министри в кабинета, а целта е Ирак да „расте“ като букет от цветя в мир и разбирателство между всички етноси и религии.

Кахтан Джанаби обсъди с бъдещите висшисти възможностите за задълбочаване на двустранния културен диалог и подобряване на икономическите връзки между България и Ирак.

Преди да си тръгне от Юридическия факултет на Пловдивския университет, посланикът заедно със своя екип показа на студентите изложба с картини, изобразяващи важни моменти от историята и забележителности в Ирак.

От катедра „Международно и сравнително право“ съобщиха, че занапред ще има подобни лекции с дипломати на други страни.

се интересуваха дали ДАЕШ използва химически оръжия и доколко другите страни от т. нар. „Коалиция“ биха подпомогнали допълнително иракските сили, така че да се справят с чумата на XXI век, както самият посланик определи действията на ислямистите от ДАЕШ.

Първокурсниците от специалността „Право“ пък се интересуваха доколко сегашната власт в Ирак спазва правата на човека и свободата на вероизповеданието, и в частност тези на християните. Негово Превъзходителство Кахтан Джанаби сподели, че страданията

интелектуалната собственост в интернет

➔ От стр. 4

интелектуалната собственост, или т. нар. „IPRED директива“) се предоставя правото на авторите да поискат IP адресите на заподозрените лица при незаконен обмен на файлове, като целта е от нарушителите да се търси съответната отговорност.

На събитието присъстваха около 70 души – преподаватели и студенти от ЮФ и другите факултети на Университета, практикуващи юристи – адвокати, юрисконсулти, IT специа-

листи и др. Те задаваха въпроси и направиха предложения за разрешаване на проблемите, които засягат авторските права, търговските марки, домейните и други бизнес идентификатори, които се използват в мрежата. Адв. Костов не пропусна да отбележи и начините за защита на компютърните програми и базите данни, като посочи правната уредба и направил анализ на натрупаната съдебна практика по темата както у нас, така и от Съда на Европейския съюз.

В края на лекцията по-голя-

Визитка. Лекторът е един от малкото юристи в България, които демонстрират траен интерес към т.нар. „интернет право“. От една страна, практиката на адв. Костов е съсредоточена именно натам – чрез кантората си „Юсаутор“ консултира множество творчески индустрии; електронни медии; неправителствени организации; онлайн библиотеки и субекти, развиващи софтуерен бизнес, относно навременната правна защита на техните авторски права. От друга, г-н Костов споделя опита си със заинтересованата публика като известен автор на множество публикации в областта на интернет правото, сред които по-важни са книгите „Търговските марки и авторските права в интернет пространство“ и „Интелектуалната собственост в интернет“.

мата част от присъстващите подкрепиха идеята на адв. Костов, че за България е навяр-

важно необходимостта от приемането на Закон за интелектуалната собственост в интернет.

Обединеният институт за ядрени изследвания в Дубна –

Проф. д.ф.н. Никола БАЛАБАНОВ

В предишния брой на вестник „Пловдивски университет“ (18 април 2016 г.) беше публикувана статия на колегата Ваньо Чолаков, посветена на 60-годишния юбилей на Обединения институт за ядрени изследвания (ОИЯИ), и най-вече на проекта NICA. Този проект, в който участват няколко наши възпитаници, е свързан с едно от най-перспективните направления в изследователската дейност на Института. Не по-малко интересно и важно за нашата общественост е да познава неговите най-значими постижения в науката досега, както и приносите му във висшето образование и в културата.

За град Дубна и за ОИЯИ, за постиженията на неговите учени нееднократно съм разказвал на страниците на университетския вестник, както и в пловдивските медии. В настоящата статия искам да отбележа някои от най-ярките черти на този уникален институт, които биха могли да бъдат известно мерило и пример за нашата дейност и за традициите ни. Все пак нашият университет може да се смята за връстник на ОИЯИ (с 5 години „по-млад“).

Трудно е да се изброят всички постижения на учените, работили в ОИЯИ през изминалите 60 години. Всяко изброяване би било непълно и донякъде субективно. За да избегна този риск и да сведа до минимум евентуални пропуски, ще се постарая да посоча някои от

най-значимите приноси на ОИЯИ в науката.

На сътрудниците от Института принадлежат над 40 официално регистрирани открития (данни от 2005 г.).

В Лабораторията по ядрени реакции са синтезирани голяма част от свръхтежките елементи с атомни номера $Z \geq 100$. Получени и изучени са 34 нови изотопа на тези елементи. Признание за приноса на ОИЯИ в това направление са наименованията, присъдени от международните съюзи ИЮПАП и ИЮПАК на два от елементите: „Дубний“ ($Z = 105$) и „Фльоровий“ ($Z = 114$) (Г. Н. Фльоров беше около 30 години ръководител на това направление).

В ОИЯИ са открити нови видове радиоактивни разпадания: протонна радиоактивност (1962 г.), спонтанно делене на атомни ядра от възбудено състояние (1962 г.); закъсняващо делене на атомни ядра (1971 г.); предсказано е съществуването на разпадания, промеждутъчни между алфа-радиоактивността и ядреното делене – някои от тях са експериментално потвърдени.

Значителни успехи ОИЯИ бележи в теорията и експери-

Гарата на Дубна (горе) и Главният административен център на ОИЯИ

ментите по изучаване на свойствата на елементарните частици: откриване на нови частици и нови характеристики на известните частици, включително на протона и неутрона. Сътрудници на Института са взели участие в определянето на масата, спиралността и осцилациите на неутриното.

Физиците от ОИЯИ имат определен принос в създаването на квантовата хромодинамика, на нови ядрени модели и направления, като мезохимия, екзотични атомни ядра и др. Теоретиците на Дубна въведоха ново квантово число – „цвет“ на кварките, а експериментаторите взеха участие в регистрирането на Хигс-бозона.

Наред с фундаменталните изследвания, които акад. Г. Н. Фльоров сполучливо наричаше „светлоносни“, в ОИЯИ се провеждат и „плодоносни“ (приложни) изследвания: производство на радионуклиди за медицински цели, получаване на мембранни материали, неутронна радиография, гама- и неутронен активационен анализ и др.

Освен като научно средище, ОИЯИ се утвърди и като

първокласен образователен център.

От самото начало на неговото съществуване в Дубна са действали филиали на московски висши училища: МГУ, МИФИ, МФТИ и др., в които техни студенти са завършвали обучение-

то си, използвайки базата на ОИЯИ. Освен това в Института действа Учебно-научен център, който ежегодно организира различни форми за работа с ученици, студенти, дипломанти, учители и др. В тези форми редовно участват и представители на нашата страна.

През есента на 1994 г. по

общият брой на студентите е около 4000. В състава на университета сега има 4 факултета, 26 специализирани катедри (освен общообразователните), 35 специалности и направления за обучение.

Присъствието в Дубна на няколко хиляди студенти още повече освежава атмосферата на града. Показателни в това отношение са впечатленията на един руски специалист – Ю. Магаршек, завършил Ленинградския университет, емигрирал през 1988 г. в САЩ и създавал в Ню Йорк фирма за технологични продукти. Посещавайки Русия и Дубна след 15-годишно отсъствие през 2003 г., той споделя:

„Обстановката в Дубна ме поразя – тук видях онова, което никъде не съм виждал, включително и в Америка. Аз видях покой в съчетание с духовен живот. Аз не искам да противопоставя Америка на Русия, става дума за такъв важен нюанс като ренесансност на духа.

В Дубна особено ме изумиха – и в Дома на учените, и в университета, светлите лица на момчетата и момичетата. Имах усещане за пътешествие с машина на времето. Всичко ми напомняше на Атина в епохата на Перикъл... В Дубна съществува ясен оазис за нормално човешко съществуване, на интелект. Оазис не в смисъл на пустиня, а оазис във Времето.“

Ежегодно ОИЯИ организира няколко десетки международни научни прояви: конференции, симпозиуми, работни съвещания. Повечето от тях са свързани с тематиката на Института и неговите лаборатории. Отделно всяка седмица се провеждат по 2 – 3 семинара, на които сътрудниците докладват своите резултати. Наред с тези специализирани прояви се провеждат и такива, на които се обсъждат проблеми, свързани с интересите на цялото общество: изкуство и литература, социални и икономически въпроси, образование, здравеопазване, спорт и др. Сред тези прояви особено интерес предизвикват станалите вече традиционни ежегодни конференции под надслов.

„Наука. Философия. Религия“.

В конференциите участват както учени от Дубна, така и представители на институтите по философия към Руската академия и на Московската духовна академия на науките.

инициатива на ОИЯИ в Дубна беше открит Международен университет „Природа, общество, човек“. Имах възможност да присъствам на неговото откриване, а по-късно да го посетя, да разговарям с ректора му проф. О. Л. Кузнецов и с някои негови преподаватели. Бях много впечатлен от новаторския дух, вложен в структурата и учебните планове на университета. Организаторите си поставяха за цел да постигнат в обучението единство на науките за природата, обществото и човека. Амбицията им беше да осигурят елитно висше образование, което да включва знания както в областта на природните, така и на хуманитарните науки, съчетани със задълбочена професионална подготовка. С тази цел в началото бяха разкрити само пет общообразователни катедри, а именно: по социално-икономически науки, екология и науки за Земята, компютърно обучение, езиковедие и литература, науки за човека и за здравословния начин на живот. И досега тези катедри поставят фундаментата в обучението на студентите в Дубненския университет.

През 1994 г. бяха приети 115 студенти, през следващата – вече 200, а понастоящем

пример за обединение на наука, образование и култура

За да се улови новаторският дух на тези конференции, ще спомена тематиката на две от последните:

2012 г.: „Проблеми на екологията и кризата на ценностите в съвременната техногенна цивилизация“;

2013 г.: „Човекът пред предизвикателствата на най-новите информационни и комуникационни технологии“.

Участниците в тази конференция са обсъждали не само възможностите на информационните и комуникационните технологии (ИКТ), но и предизвикателствата, проблемите и заплахите, възникващи пред човека във връзка с тяхното нарастващо приложение (много бих желал и нашите неспециалисти да проникнат на такава дълбочина в прилагането на ИКТ).

С тези конференции ОИЯИ дава пример за преодоляване на многовековното разделяне и противопоставяне на научните и религиозните институции, за търсене на единомислие и единоействие при решаване на глобалните проблеми на съвременното общество.

ОИЯИ дава пример в още едно отношение –

уважение и признателност към заслужилите учени – ветерани.

Голяма част от улиците на Дубна носят имената на знаменити учени, които са живели и работили в този град: А. П. Балдин, Д. И. Блохинцев, Н. Н. Боголюбов, В. И. Векслер, В. П. Желепов, М. Г. Мешчеряков, Б. М. Понтекорво, Г. Н. Фльоров, И. М. Франк (имената са подредени по азбучен ред). На физики са кръстени и някои от алеите на територията на Института, в т.ч. и на български учени: Г. Наджаков, Хр. Христов, М. Матеев, Цв. Вълв. С изключение на най-младото поколение, жителите на Дубна са познавали тези личности и са увековечили имената им като признание за техните приноси. На повечето от тях има поставени бюстове и скулптурни фигури.

Като изброявам споменатите имена, ми е приятно да споделя, че съм познавал тези личности, с някои съм общувал по-отблизо, други съм слушал на семинарите.

(Мисля си дали някога и в Пловдив – бъдеща европейска столица на културата, ще се усети духът на неговите универ-

ситети и институти и дали някои улици, наред с имената на царе и княгини, ще бъдат назовани с имена на пловдивски учени от ХХ век.)

Уважението не се разпростира само върху покойниците. Много от пенсионираните учени продължават да работят, назначавани на извънцятни длъжности, като „водещ специалист“, „научен ръководител“, „съветник към дирекцията“ и др. Директорите на лабораториите след пенсионирането получават статут на „почетни директори“, което е свързано и с някои привилегии.

Заключителни размисления

Навярно съм един от първите българи, посетили Дубна и ОИЯИ. Това се случи през лятото

се измерва с теглилки и карати, а с мерките на духовното ми израстване.

И друг път съм споделял, че смятам за свое голямо постижение приобщаването на катедра „Атомна физика“ към тематиката на ОИЯИ, образно казано, превръщането на Пловдив в „пристанцище“ на канала, свързващ България и Дубна. По този канал няколко десетилетия плаваха наши „кораби“, които се връщаха от Дубна, натоварени със знания и опит. Сега по него плават яхтите на по-млади колеги и е редно те да разказват за най-новите постижения.

Първата вълна на пловдивски специалисти в ОИЯИ беше организирана през 70-те – 80-те години на миналия век. В нея участваха колеги от Физическия

успешно работи по екологични проблеми, прилагайки методи на ядрено-активационен анализ. Приятно ми е да съзнавам, че и аз съм вложил частици от техните знания за съвременната физика. Ще бъда радостен, ако някои от тях се завърнат в Пловдивския университет и продължат традициите в полувековното сътрудничество с ОИЯИ.

През годините съм поддържал своеобразна кореспонденция с Дубна и ОИЯИ, посредник на която е градският вестник – ежеседмичникът „Дубна“. Ще цитирам някои от споделените в моите писма мисли, тъй като те доста пълно отразяват чувствата, които са ме вълнували и ме вълнуват, особено сега, във връзка с 60-годишния юбилей на ОИЯИ.

„Скъпа Дубна, всяка година се ползвам от твоето гостопримство. Обичам твоите летни залези, твоята есенна „златна симфония“, люляковата ти пролетна премяна и твоята блестяща зимна огърлица. Но по-близки от всичко са ми твоите хора, в чиито сърца има толкова топлина и красота, които те щедро даряват. Затова аз винаги си тръгвам от тебе вътрешно обогатен“ (в-к „Дубна“, 12 март 1986 г.);

„...Благодарение на сътрудничеството с ОИЯИ аз и моите колеги изследвахме ядрата на почти половината елементи от таблицата на Менделеев. Затова, когато погледна към 105-ата клетка на тази таблица (елемента „дубний“), виждам вграденото там и моето минало и изпитвам чувство на гордост, че съм бил гражданин на Наукоград Дубна ...“ (в-к „Дубна“, 31 октомври 2003 г.);

„...Роден съм и живея в един от най-старите и хубави градове на Европа, известен със своите тепета и разположен около най-голямата българска река Марица – град Пловдив. Моят град има осемдесетвековна история и висока съвременна култура, заради което е избран за европейска столица на културата през 2019 г. Обичам моя роден град, защото той ми даде началните знания, възпита ме в уважение към трудовите хора и на любов към красотите на природата. Това не ми попречи да обикна и тебе, Дубна, твоята сурова природа, твоите приветливи граждани и най-вече твоето „сърце“ – Обединения институт за ядрени изследвания, чийто пулс усеща цялата световна наука“ (в-к „Дубна“, 15 януари 2016 г.).

Портрети на забележителни личности от ОИЯИ в Музея на науката и техниката в Дубна

на 1958 г., когато като студент третокурсник бях изпратен в Москва за участие в Международна конференция по мирно използване на атомната енергия. По-късно работих известно време в ОИЯИ (1971 – 1973 г.), а през следващите години посещавах Дубна 2 – 3 пъти годишно в краткосрочни и тримесечни командировки.

До голяма степен на ОИЯИ дължа всичките си постижения в науката и образованието, научните и университетските степени и звания, както и признанията, получени от обществеността. Възпитан съм от моите учители в любов към науката, а ОИЯИ се превърна в мое перманентно следдипломно обучение, вход към Голямата наука. Освен това благодарение на общуването ми с колегите от Института аз се приобщих към проблемите на културата, увлякох се в поезията и философията. Богатството, което получих в Дубна, не

факултет (А. Петров, Н. Балабанов, А. Атанасов, Ст. Мирчев, А. Антонов, Кр. Иванов, С. Маринова, А. Маринов, М. Иванова, М. Митриков, Р. Митрикова и Хр. Христов), от Факултета по математика (И. Илиев и Хр. Семерджиев). Техният принос в науката е отразен в стотици публикации. През 90-те години изпратихме група наши студенти в Дубна, които образуваха втората пловдивска вълна. Някои от тях сега са професори в САЩ (А. Тончев, Ф. Кондев и К. Мачев) и Германия (Н. Цонева). Горд съм, че бях на гребена на тези вълни.

От две години в ОИЯИ работят няколко наши възпитаници и формират третата пловдивска вълна. Техни „лоцмани“ са колегите В. Чолаков и С. Маринова. Освен имената на нашите питомци, посочени в статията на В. Чолаков, заслужава да се спомене и името на младата ни колежка Гергана Христовова, която

Пътуващият филологически семинар тази година се проведе в Казанлък

Доц. д-р Соня РАЙЧЕВА

По утвърдена вече 7-годишна традиция сектор „Методика“ при катедра „Теория на литературата и българска литература“ организира практическа образователна форма – пътуващ семинар. Целите са комплексни: гостуване в определен град домакин, където се организира кръгла маса и се обменят методически идеи; запознаване със значими регионални представители на литературата и други видове изкуства; посещаване на музеи, галерии и други забележителности на града домакин. Досега бяха посетени Смолян, Баните, Стара Загора, Бургас, Сливен, Велико Търново.

Тази година по настояване на студенти от 5. курс, специалност „Славянска филология“, дестинацията се оказа Казанлък. Ръководител на семинара, проведен на 9 и 10 април 2016 година, бе доц. д-р Соня Райчева, а студентите участници бяха от 3., 4. и 5. курс от различни хуманитарни специалности: БЕНвргЕ, БЕАЕ, БФ, СФ, БЕИспЕ, БЕИ и др. Някои от тях са още във фаза хоспетирание, други са по-напреднали в преддипломната си педагогическа практика в различни пловдивски училища; трети са представители на магистърски програми: МОБЕЛ в средното училище и НУПЧЕ. Всички те заедно с нашите гости – базовия учител по БЕЛ в ОУ „Панайот Волов“ Снежана Тенева, доц. д-р Владимир Янев от ПУ, Лилия Янева, преподавател по БЕЛ в Музикал-

ното училище „Добрин Петков“ – Пловдив, този път бяхме обединени от три теми, предмет на кръглата маса: „Съвременното литературно образование – конфликти и алтернативи“; „Езикът на учебниците: 5., 8., 9. клас – как можем да го „олекутим“ с иновативни идеи“; „Приобщаване на деца със СОП към БЕЛ“. Домакини на форума бяха: Хуманитарната гимназия „Св. св. Кирил и Методий“ (с представител заместник-директора Темнуга Тенева, преподавател по философия); Центърът за работа с деца със СОП (директорът М. Гинева, заместник-директорът В. Мараджиева и В. Стоилова). На 9 април в Конферентната зала на хотел „Казанлък“ всеки от участниците в семинара можеше да сподели свои наблюдения. Разискванията по посочените теми бяха особено

интересни, защото не обхващаха само лични виждания и убеждения, но апробирани работещи методически идеи, особено от страна на стажантите и вече действащите учители от магистърските програми. Анализираха се педагогически взаимодействия, приложими в различни учебни и извънкласни ситуации. Базовите учители коментираха стажантските практики и конкретни методически постижения, както и препоръки за успешна реализация на младите учители. Студентите магистри разказваха за своя професионален опит в три български града: Гоце Делчев, Белово и Асеновград. Интерес предизвикаха студентите от 5. курс, СФ, които споделяха свои стажантски възгледи от Националната търговска гимназия, Езиковата гимназия „Иван Вазов“, Професионалната гимназия по електротехника и електроника и други учебни заведения, в които с трепет „експериментират“ своите методически търсения до убедителна резултатност. Студентката М. Арnaudова от 4. курс, СФ, илюстрира с китарата си свое творческо решение – да

предложи авторска музика по текст на Елисавета Багряна: „Възкресение“ за 5. клас.

На другия ден – 10 април, програмата в Казанлък продължи с разглеждане на къщата музей на Чудомир и прекрасна беседа за неговия живот и творчество, започнала още по време на пътуването в автобуса от доц. Вл. Янев. Проведе се и среща диалог с казанлъшкия поет Румен Денев, възпитаник на ПУ „Паисий Хилендарски“ и Литературния институт „Максим Горки“ в Москва. Той четеше стихове от току-що излязлата своя нова книга „Математическа поема“. Бяха посетени още Тракийската гробница и къщата музей на Петко Стайнов.

Този тип образователен формат, съчетаващ – от една страна – споделяща методика, а от друга – литературна география с обсъждане на съвременни проблеми от методически характер, се явява успешна стратегия. Тя формира не само интерес към регионалната специфика на България, но мотивира желание за професионална учителска реализация в градовете на страната ни, в които има достойни образователни примери.

Един конкурс зад граница – форма за съхраняване на българската култура

Мария ВЪЛКОВА

Междучилищен конкурс по художествено слово се проведе на 16 април 2016 г. в столицата на съседна Гърция. В конкурса „Доста отбство и тиранство“ взеха участие лъчезарните деца и възпитаници на две от българските неделни училища в Атина – „Св. св. Кирил и Методий“ и „Паисий Хилендарски“. В ролята на жури влязоха г-жа Йорданка Андреева, която беше председател на журито и представител на Клуба на децата на културата „Нов живец“, Антония Узунова – бивша студентка по новогръцка филология от Софийския университет, и Мария Вълкова, която е студентка от специалността „Балканистика“ в Пловдивския

Участници в конкурса

университет „Паисий Хилендарски“. Журито се зае с нелеката задача да оцени всички участници в три категории – до 13 години, над 13 години и категорията за групови изпълнения. Последваха парични награди за

най-добрите, грамоти и много книги. Със специални награди от КДК „Нов живец“ бяха отличени и едни от най-завладяващите участници. „Всички деца са победители!“ – споделиха след конкурса присъствалите

на събитието. Заслужени аплодисменти получиха директорите на двете училища и всички учители, които с непресъхващ ентузиазъм съхраняват и предават българската култура дори и в чужбина.

В празничната атмосфера всеки един от учениците докосна публиката. Рецитирането на възрожденска поезия успя да пробуди българския дух в залата и да почувства родители и учители. Събитието продължи с хоровото изпълнение на традиционни песни и емоционални мигове за всички. В края на конкурса учениците изиграха „Радини възвращения“ и така в залата оживяха героите на Вазов от романа „Под игото“.

Какво е ново, ново станало в каменна Клисура?

Студенти и преподаватели участваха в кръгла маса на тема „Да припомним героизма от Април 1876 г.“

Кристиян ЛЪСКОВ

Намираме се в самия подстъп към героичния град Клисура и се виждаме като песъчинки в каменните нозе на Боримечката, покровителствено вдигнал ръце-тополи над нас. Пролетна сутрин е, а дъхтящата зеленина наоколо е росна от снощния дъжд. В същото време слънцето, сипещо злато, се е показало над котловината, играейки по връхчетата на тревата, карайки я да блести – милион топлийки. Въздухът тук е животворен и изплъващ съществата ни с героизъм, така напласен в този подбалкански край. От същата височина преди 140 години Иван Танков Козарев, както всъщност е истинското име на народния герой, дава първия изстрел от черешовото топче и предупреждава за настъпването на ордите на Тосун бей.

От тази височина пък нашата малка група казва: „Сбогом, Клисура, ще се върнем!“. И как няма да се върнем при такава красота наоколо. Четата ни, която се състои от четирима студенти историци и Ангелина от специалността „Български език и история“, се предвожда от проф. д.и.н. Людмил Спасов и доц. д-р Симеон Кацаров. Тук е и д-р Дамян Борисов от филиала на Пловдивския университет в Кърджали. Поводът е кръглата маса „Да припомним героизма от Април 1876 г.“, организирана във връзка със 140-годишнината от Априлската епопея. Тук искаме да благодарим за поканата, за топлото посрещане и за грижите да се чувстваме добре и уютно от страна на нашия домакин Стоян Иванов – директор на Историческия музей в Клисура. Тържество на науката, което събра в една зала учени от цялата страна със скромната кауза „да припомним...“. Достатъчно ще е да спомена и имената на проф. Иван Стоянов, и на проф. Маргарита Ваклинова – живата памет на българската археология.

Началото на кръглата маса бе поставено с гърмеж от черешовото топче. Впечатление направи и решимостта на кме-

тицата – г-жа Генка Тодорова, готова да „въстане“ наред с пустите клисурци в борба за това Клисура да заеме историческото си място на град герой. Става въпрос за ПОЗОРНИЯ скандал,

Клисура е особено място за нашата народна памет и идентичност. Там няма да намерите стари къщи и сгради, църкви и други типични

*Къде ще идем, щом изгубим памет?
Безпаметните губят чест и химн.
Лишени от история и знаме,
не ще узнаем накъде вървим.*

Павел Матеев

Проф. Людмил Спасов, доц. Симеон Кацаров и студенти от СИАК със своя домакин г-н Стоян Иванов

при който организаторите забравиха да поканят представители на Клисура да поставят пръст в алеята на Военната академия наред с другите селища, активни участници в Априлското въстание. Тук ще припомним само за Цана Козинарова, която, за да не бъде поругана от башибозука, се хвърля с четирите си деца в кладенеца, за Боримечката и стотиците жертви от Клисура. Стискам зъби и спирам. Ние подкрепяме клисурци и сме с тях. В такъв дух се изказа и проф. Спасов: „140 години българските институции са длъжници на тези, които дадоха живота си в Априлската епопея“.

свидетелства, въздействащи и създаващи чувство за старина и историческа значимост. Такива липсват, защото бунтовна Клисура е изпепелена до основи. Един скок на мисълта дели госта на града от китните и спретнати нови къщи до спомена за съспялния и тоталната разруха преди 140 лета, единствен оцелял свидетел на която е черковната камбана, възвестила началото на Априлското въстание в града.

Пустите студенти станали клисурци... Така на втория ден, отпочинали след една нощ далеч от шумния град, поемем по обратния път, който ни отведе в Карлово. Сред жес-

токия вятър намерихме утеха всякаква в дома на Апостола, където ни посрещна Виктор Комбов – част от клисурската ни чета и от СИАК, най-младият член в екипа на Националния музей „Васил Левски“. Нямахме такъв сред нас, който да не е бил в този български дом. Това е един мил спомен от детството на всеки, надявам се. С тайника, с гордия и спокоен образ на майката в двора, с онзи светлосин и синеок млад мъж от портретите, в чийто поглед се крие събднатост и несъбднатост, със събуждащия страхопочитание и благоговение кичур коса във „всех святых българских“. Ще припомним само думите, които стоят на входа на къщата музей: „Аз съм се обещал на отечеството си жертва за освобождението, а не да бъда кой знае какъв“.

Накрая, преди да се отправим към карловската жп гара в посока Пловдив, спрехме в храма „Света Богородица“, където в лето Господне 1859-о е ръкоположен дякон Игнатий. Там събрахме мислите си от последните два дни, отправихме молитви към героичния олтар на април 1876 година, за „да припомним...“.

Французи гостуваха в ПУ в рамките на кандидатстудентската кампания

Доц. д-р Мая ТИМЕНОВА

На 15.04.2016 г. в рамките на кандидатстудентската кампания се проведе среща-разговор на кандидат-студенти, студенти и преподаватели от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ с проф. Жан-Франсоа Руже от Университета в Нант, Франция. Проф. Руже представи специалностите в Университета в Нант и магистратурите в ESFAM, София, където преподава понастоящем. Г-н Гийом Робер, дирек-

тор на Френския институт в София, също присъства на срещата в Пловдив. Той изтъкна предимствата на обучението по френски език за професионалната реализация на студентите и културния обмен между България и Франция.

На срещата бяха поканени и французи, установили се да живеят в Пловдив. Г-н Люк Лавирон, който живее в България от 8 години, изрази своето възхищение от природните красоти на страната ни и от толерантността на българите.

Пловдивски университет
„ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“
Филологически факултет

КАТЕДРА „РОМАНИСТИКА И ГЕРМАНИСТИКА“

ПОКАНА

Във връзка с КСК 2016 на ПУ „Паисий Хилендарски“, на 15 април 2016 г., от 16 ч. в 4-та аудитория, ще се проведе среща-разговор с френски преподаватели, посветена на френския език и култура.
Заповядайте!

С помощта на компютри бе открито новото най-голямо просто число

Простите числа са „костеливият орех“ в теорията на числата. Те не са съставени от по-малки множители, а са градивните елементи, от които се образуват другите съставни числа.

Математикът Къртис Купър от Университета в Мисури, САЩ, е открил новото най-голямо просто число, което е известно на науката. То е равно на $2^{74207281} - 1$ и съдържа 22 338 618 цифри. Откритото число е получено в рамките на проекта GIMPS (Great Internet Mersenne Prime Search), който използва компютри на интернет потребители.

Разпространеният алгоритъм за откриване на такива обекти е основан на тяхното търсене по формулата на Марен Мерсен, имаща следния вид: $2^p - 1$, където p е произволно цяло число, наречено показател. С помощта на този алгоритъм са открити последните 15 най-големи прости числа.

Предидишното известно най-голямо просто число, също открито с помощта на GIMPS от Купър (през 2013 г.), е равно на $2^{57885161} - 1$ и съдържа повече от 17 милиона цифри. Понастоящем са известни 49 прости числа на Мерсен.

Просто число се нарича естествено число, имащо само два делителя, т.е. дели се на 1 и само на себе си. Простите числа на Мерсен вървят по следния ред: 3, 7, 31, 127, 8191, 131 071, 524 287, 2 147 483 647, 2 305 843 009 213 693 951, 618 970 019 642 690 137 449 562 111, 162 259 276 829 213 363 391 578 010 288 127, 170 141 183 460 469 231 731 687 303 715 884 105 727, ...

Първият, който забелязал, че не всички от по-късно наречените числа на Мерсен с прости показатели (известно е, че за съставни показатели числото на Мерсен не може да бъде просто) се явяват прости, бил Худалрикус Региус през 1536 г. Той показал, че при $p = 11$ се получава числото 2047, което е съставно – то е произведение от 23 и 89.

През XVII век търсенето на прости числа на Мерсен било изключително популярно развлечение сред математиките. През 1640 г. в изучаването на тези числа се включил и знаменитият Пиер Ферма – той доказал, че в работите на неговите предшественици, в които се

представят като прости числа при $p = 23$ и $p = 37$, са погрешни. Но Ферма не бил уникален със своя интерес към тази проблематика, в историята на тези числа са оставили своя знак много известни учени: Ойлер, Паскал, Галилео, Хюйгенс и др.

Числата на Мерсен били наречени така в чест на френския монах Марен Мерсен – философ, теолог и математик. Той се натъкнал на тези числа, търсейки универсална формула, която да представя всички прости числа. През 1648 г. публикувал своя труд *Cogitata Physica-Mathematica*, в който изказва предположението, че числа от вида $2^p - 1$ трябва да бъдат прости при показатели 2, 3, 5, 7, 13, 17, 19, 31, 67, 127, 257 и съставни за всички останали цели числа, непревишаващи 257.

Как се е появила тази хипотеза, и досега не е известно – съвременниците се съмнявали, че Мерсен е могъл да изчисли всички тези случаи на ръка. Впрочем тази хипотеза станала популярна след смъртта на нейния автор. Факт, който често се тълкува с някои математически твърдения – по напълно необясними причини те се оказват център на внимание за много математици. Как точно се е случило, не е ясно, но редицата от числа на Мерсен, била изяснена от учените чак в средата на XX век – тогава те установили, че списъкът с показателите, даващи прости числа на Мерсен и ненадвишаващи 257, има следния вид: 2, 3, 5, 7, 13, 17, 19, 31, 61, 89, 107 и 127. Това са и първите прости числа на Мерсен.

Трябва да отбележим, че в наше време за потвърждаването на хипотезата на Мерсен своя принос има така нареченият тест на Люк – Лемер, който се състои в следното: за дадено число на Мерсен се правят повтарящи се изчисления в някаква последователност. Повтарящата се формула за членовете в тази последователност, на първо място, е относително проста, и на второ място, за проверката трябва да се вземе $p - 2$ члена последователни, където p е нечетен прост показател от число на Мерсен. Сложността за работата с този алгоритъм представлява порядък от трета степен $\log p$, където p е самото число на Мерсен.

На стр. 11 ➔

Марен Мерсен

Марен Мерсен е роден в Уазе, Франция, на 8 септември 1588 г. Учи в йезуитския колеж „Ла Флеш“ заедно с Рене Декарт, дружба с когото съхранява през целия си живот. През 1611 г. Мерсен се присъединява към францисканския орден на миноритите, след което продължава обучението си в Париж. През 1613 г. е ръкоположен за свещеник, но продължава да се занимава с математика, музика и философия. Прави няколко пътешествия из Европа – посещава Италия, Германия, Холандия и други страни. По време на пътуванията си се запознава с нови хора, започва кореспонденция с мнозина, слуша лекции в местните университети. Завръщайки се в Париж, Мерсен отива в манастир, а следващите десетилетия посвещава на науката и преподаването на философия.

Превръщайки се в обединителна фигура между учени в сферата на математиката и физиката от различни страни, Мерсен е средоточие на тези области на науката. По време на дългогодишното му пребиваване в Париж при него всяка седмица се събирали учени, които обменяли идеи и споделяли резултатите от своите изследвания. По-късно, през 1666 г., на базата на този своеобразен научен кръг е създадена Парижката академия на науките.

Днес той е известен преди всичко като изследовател на „числата на Мерсен“, които имат важна роля в теорията на числата, криптографията, генерирането на псевдослучайни числа. Мерсен обаче участва непосредствено и компетентно в много изследвания и научни дискусии през XVII век. Направените от него множество опити, свързани със съпротивлението на твърдите тела, изтичането на течности, колебанията на еластични тела и други, допринасят за изясняването на определени свойства и за откриване на нови природни закони. Мерсен е един от първите, които се занимават със

скоростта на звука; описва две схеми на огледален телескоп; базирайки се на неговите изследвания по теория на музиката, френският математик Жозеф Совьор обяснява обертоните.

Мерсен води извънредно оживена кореспонденция на латински език, която сама по себе си предизвиква огромен исторически интерес. Сред неговите кореспонденти са Декарт, Галилей, Паскал, Робервал, Торичели, Ферма, Хюйгенс, Гасенди, Хобс и много други. Тогава не е имало научна периодика и дейността на Мерсен допринася за бързия прогрес на физико-математическите науки. Цялата кореспонденция на Мерсен, събрана в 17 тома, била издадена в Париж през периода 1932 – 1988 г. Особено важно било общуването с Мерсен за Декарт и Ферма. Той не само информирал Декарт за новите научни идеи и постижения, но и го защитавал от нападите на клерикалите и му помагал в издаването на неговите трудове. А откритията на Ферма практически стават известни благодарение на кореспонденцията с Мерсен. В писмата си до него Ферма формулира най-важните си резултати в теорията на числата, изпраща послания и предизвикателства до други математици.

Мерсен също така издава в превод на френски език „Механика“ на Галилей през 1634 г., редактора издания на Евклид, Архимед и други антични класици.

Юристи в лабиринта на запрещението

Иван КЪРЧЕВ

Дни преди 16 април – Ден на българтската конституция и празник на юристите, Юридическият факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ стана домакин на редица семинари, конференции и симпозиуми. Студентите от правната клиника „Адвокатска защита на лица с психически заболявания“ в партньорство с ELSA – Пловдив, Студентския съвет и Българския център за нестопанско право проведоха семинар на тема „Запрещението – лабиринт без изход“. В проявата участваха над 60 студенти и академични преподаватели. Студентите от правната клиника обясниха същността на института на запрещението, а първокурсниците по право активно се включиха в дискусията и „репетираха“ аргументите си „за“ или „против“ отпадането на тази мярка, която ограничава правата на човека. Разгледан беше и член 12 от Конвенцията за правата на

Работен момент от семинара на тема „Запрещението – лабиринт без изход“

хората с увреждания, чиято 5-а точка гласи, че „при спазване на разпоредбите на този член страните членки предприемат всички подходящи и ефективни мерки за гарантиране на равните права на хората с увреждания да притежават и наследяват имущество, да контролират собствените си финансови въпроси и да имат равен достъп до банков заем, ипотеки и други форми на финансов кредит“, и гарантира, че лицата с увреждания не са произволно лишени от тяхната собственост.

България е ратифицирала тази конвенция и е длъжна да я спазва във вътрешното си право, припомниха бъдещите юристи. Не беше подмината и темата за запрещението в практиката на европейските конституционни юрисдикции.

Надя Шабани – директор на Българския център за нестопанско право, представи проекта на Закона за физическите лица и мерките за подкрепа. Участниците във форума споделиха виждането, че целта на новия закон, който предстои да бъде

приет, е „кардинална“ промяна на подхода към правата на хората с увреждания – не като към обекти на грижа, а като към активни субекти на техните права, от подход на милосърдие към подход, основан на правата, от патернализъм към овластяване. Това означава да се отхвърли старата доктрина, според която лицата, страдащи от психически увреждания и интелектуални затруднения, следва да бъдат държани изолирани от обществото и да бъдат лишени от основни граждански и политически права чрез поставянето им под запрещение – пълно или ограничено. Студентите и преподавателите участваха активно в породените от интересни въпроси дискусии, професионално насърчени от доц. д-р Велина Тодорова, която води курса по семейно и наследствено право в ЮФ на ПУ. В края на събитието от ELSA – Пловдив, раздадоха сертификати на участниците в семинара.

➔ От стр. 10

През 60-те години на миналия век интересът към числата на Мерсен започнал да спада. Това било свързано с факта, че перспективите пред изчислителната техника в онзи момент изглеждали доста мъгляви, а използването на суперкомпютри за търсене на големи прости числа се приемало за разточителство. През 1968 г. в Университета в Илинойс било открито 23-тото просто число на Мерсен с показател 11 213. За тогавашното време това било толкова велико постижение, че Пол Байтман, който ръководел катедрата по теория на числата в този университет, поръчал специален печат за своята кореспонденция, на който в допълнение към датата стоял надпис „2¹¹²¹³ – 1 – просто число“.

През 70-те години на ХХ век интересът към числата на Мерсен отново се засилил, а причина за това била историята на двама американски ученици – Лаура Никел и Лъндън Нол. Без да разбират много от тънкостите на въпроса, те написали програма за проверка на числата на Мерсен с помощта на теста на Люк-Лемер и я пробвали на суперкомпютър в местен университет. В резултат на това те успели да открият 25-ото и 26-ото просто число на Мерсен с показатели съответно 21 701 и 23 209. Това били най-големите

С помощта на компютри...

прости числа, известни до онзи момент. След това Нол станал притежател на още един рекорд – през 1989 г. той участвал в откриването на най-голямото просто число, което не е число на Мерсен (това е тъй нареченото просто число Амдала 6, наречено така в чест на работната група, която го открила, и е равно на $391\,581 \cdot 2^{216\,193} - 1$).

Историята за откритието на учениците се появила на телевизионния екран и търсенето на прости числа на Мерсен отново станало модерно. Следващите успехи в тази посока били свързани със суперкомпютрите „Крей“. Един от сътрудниците на компанията производител – Дейвид Словински, написал програма за търсене на прости числа на Мерсен, работеща на тези компютри, когато те не се използвали. Процесът придобива съвременен облик с помощта на програмиста Джордж Уолман, който през 1995 г. създава проекта GIMPS (Great Internet Mersenne Prime Search).

Проектът, предназначен за работа на i386, в края на първата година включвал над хиляда участници. Това бил първият изследователски проект в историята за разпределени изчисления. Първото просто число на Мерсен (в рамките на проекта

до днес са открити 14 броя) станало известно през 1996 г. Сега програмата, работеща с всички операционни системи, може да бъде инсталирана от всеки желаещ. Общата изчислителна мощност на проекта към края на 2012 г. е била 95 терафлопс.

Например за предпоследното открито число на Мерсен на Къртис Купър били нужни 39 дни, за да може компютърът да извърши теста на Люк – Лемер. Този резултат бил проверен от трима независими изследователи, един от които използвал 32-ядрен сървър. За откриването на първото просто число на Мерсен с повече от 10 милиона знака GIMPS получил премия от фонда EFF в размер на 100 хил. долара.

Засега е неизвестно дали множеството на простите числа на Мерсен е безкрайно. Числата на Мерсен имат едно забележително свойство. Числото се нарича свършено, ако е равно на сумата на всички свои (положителни и различни от самото число) делители, включително и 1. Например 6 е свършено, защото $6 = 3 + 2 + 1$. Още Евклид е открил, че число от вида $2^{n-1} (2^n - 1)$ е свършено, ако в скобите стои просто число, т.е. просто число на Мерсен с показател n . По-късно Леонард

Ойлер доказва, че всички четни свършени числа имат вид, при който в скобите стои просто число на Мерсен. До настоящия момент няма известно нито едно нечетно свършено число, само съществуват предположения, че търсенето на такива числа трябва да става с помощта на числата на Мерсен.

У любопитния читател може да възникне въпросът защо простите числа на Мерсен. Първо, изчислителните натоварвания, свързани с проекта GIMPS, вече неведнъж са били използвани за тестване на изчислителната мощност на компютрите – известно е, че Intel е изпробвал Pentium II и Pentium Pro именно на GIMPS.

Второ, числата на Мерсен се използват като тестове за различни алгоритми за факторизация на числа. В повечето случаи значителна част от методиката на съвременната криптография се базира на разлагането на големи числа на прости множители. Тъй че числата на Мерсен и тук са от полза.

И трето, подобни проекти дават възможност широка аудитория да бъде заинтересувана от научните проблеми, младите хора да се обвърнат към заниманията на днешната наука, макар и във фонов режим на собствения компютър.

Използвани са материали от интернет

МАТЕМАТИКАТА – УНИВЕРСАЛЕН ЕЗИК

Един от най-забележителните аспекти на математиката е, че идеите от дадена област на изследване често се оказват приложими в друга, на пръв поглед съвсем различна област.

Как броим? За да пресметнете начините, по които можете да вземете няколко последователни решения, умножете броя на възможностите за всяко отделно решение! Ако попълваме логически тест от 20 въпроса – всеки с по два възможни отговора: **ИСТИНА** или **ЛЪЖА (И,Л)**, колко са всичките възможни начини? За да разберем това, нека напишем всички възможни комбинации от отговори на по-кратки логически тестове.

При тест от два въпроса възможните отговори са четири: **ИИ, ИЛ, ЛИ, ЛЛ**. При три въпроса броят на всички комбинации се увеличава: $2 \times 2 \times 2 = 2^3 = 8$.

Броят на възможните отговори нараства бързо с увеличаване на броя на въпросите. При тест от пет въпроса, всеки с по четири възможни отговора, броят на различните отговори е $4 \times 4 \times 4 \times 4 \times 4 = 1024$.

За първоначално избрания тест числото е главозамайващо: 2^{20} . Трудно е наистина чрез налущване да попълним правилно теста.

Биолозите се опитват да разчетат генетичния код, т.е. да открият начина, по който гените на живите организми управляват изграждането на структурата на белтъчините. Гените съдържат

големи молекули, които представляват вериги от малки молекули. Малките молекули са четири вида и се означават с първите букви на имената си: **А, Ц, Г, Т**. Генетичният код е съставен от групи малки молекули по веригата. Всички възможни групи от по две молекули са: **АА, АЦ, АГ**, и т.н., $4 \times 4 = 4^2 = 16$. Групи като **АЦ** и **ЦА** смятаме за различни. Колко са различните групи от по три молекули?

Някои хора (по-специално политици и бизнесмени) обичат големите думи, които не означават нищо, но звучат добре. Един математик е съставил списък от 30 думи, с помощта на които могат да се съставят **гръмки фрази от по три думи**, като комбинациите на думите са произволни. Ето и самия списък:

1. интегриран	2. управленски	3. възможности
тотален	организационен	динамика
систематичен	управляем	аспект
насрещен	икономически	ефективност
функционален	оптимален	програма
отговорен	реален	концепция
научен	преходен	период
синхронизиран	комплексен	процес
мащабен	високоразвит	подход
балансиран	политически	механизъм

За да съставите словосъчетание, изберете дума от първата колона, поставете след нея дума от втората и след тях дума от третата колона (не забравяйте да промените рода и числото, ако това е необходимо). Ето примери: „**тотална икономическа концепция**“ и „**систематичен комплексен подход**“.

Колко такива словосъчетания от по три думи могат да се съставят, като се използва целият списък?

Ако сте **шеф на финансите** на някаква фирма и искате да съставите словосъчетание с първа дума „балансиран“, колко са предоставените ни възможности?

„Пловдивски университет“

ЗАДАЧИ. ГЛАЗОБЛЪСКАНИЦИ

1. Определете броя на словосъчетанията от по три думи, съставени от карето в статията „Математиката – универсален език“!

2. Като използвате буквите от думата „електрификация“, напишете 20 съществителни имена!

Подготвил: доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

Любопитни факти от света на науката

С КАКВА ЦЕЛ СПАРТАНЦИТЕ ИЗПОЛЗВАЛИ ЖЕЛЕЗНИ ПРЪЧКИ В КАЧЕСТВОТО НА ПАРИ?

В Древна Гърция съществувала паричната единица обол, която едновременно с това била и мярка за тежина, равна на 0,7 грама. В Атина и другите полиси оболът бил сребърна монета, единствено в Спарта използвали обол под формата на непрактични железни пръчки. Те били толкова по-тежки от монетите, колкото желязото било по-евтино от среброто. Това било направено с цел спартанците по-малко да се стремят към богатство, а също така по-малко да крадат и да дават подкупи.

КАКВА МЕРНА ЕДИНИЦА СВЪРЗВА ЖЕНСКАТА КРАСОТА И КОЛИЧЕСТВОТО НА КОРАБИТЕ?

Както знаем, похищението на Хубавата Елена станало повод за Троянската война, а красотата на Елена често се споменава като сила, способна да придвижи от местата им хиляда кораба. Изхождайки от

това, математиците предлагат шеговит измерителна единица – милиелен, която се определя като количество женска красота, достатъчно за задвижване на един кораб. По тази формула Хубавата Елена притежава красота, равна на 1186 милиелена, тъй като това е броят на корабите, доплували до Троя според „Илиада“ на Омир.

КЪДЕ СЕ НАМИРА НАЙ-НИСКИЯТ НЕБОСТЪРГАЧ В СВЕТА?

През 1912 година близо до американския град Уичито Фолс открили нефт, което довело до икономически растеж и приток на нови хора. В града не достигали и работните помещения. Инженерът Макмахон проектирал строителството на небостъргач с височина 480 фута (около 146 метра) и намерил инвеститор за него. В договора обаче височината на сградата била записана не във футове, а в дюймовете, което заявителите не забелязали. В резултат на тази грешка се получило четириетажно здание с височина 12 метра, а инвеститорите не могли да докажат в съда

някакво мошеничество. Сега това здание се определя като най-ниския небостъргач в света.

КАК ПРЕХОДЪТ КЪМ ДРУГА ИЗМЕРИТЕЛНА СИСТЕМА ЕДВА НЕ Е ДОВЕЛ ДО САМОЛЕТНА КАТАСТРОФА?

През 1983 година Канада преминава към метрическата система за измерване и компанията Air Canada поръчва нови самолети „Боинг 767“, чиито индикатори били настроени на литри и килограми вместо на галони и фунтове. Неточното приложение на новите мерни единици от екипажа на един от самолетите довело до това, че количеството на зареденото гориво се оказало доста по-малко от необходимото за целия полет. В резултат на тази грешка по средата на полета на височина 12 000 м горивото свършило и двигателите спрели. Екипажът реагирал професионално и успял да приземи самолета върху тревясалата писта на бивша военна база, а пътниците се отървали само с уплах и леки травми.

Националната филологическа конференция за студенти и докторанти отпразнува пълнолетие

63-ма участници създадоха многообразието от мнения, идеи и интерпретации в осемнадесетото издание

Осемнадесетата научна конференция за студенти и докторанти под надслов „Слово и памет“ се проведе в Дома на учениците – Пловдив, на 12 и 13 май 2016 година, за да отпразнува своето „пълнолетие“ чрез духа на младите изследователи на езика и литературата. Градът под тепетата посрещна 63-ма студенти и докторанти от Пловдивския университет, Шуменския университет, Софийския университет, Великотърновския университет, Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“, НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, като не липсваше и представител на Техническия университет – София, филиал Пловдив. Конференцията се организира от Филологическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“, Лингвистичния клуб „Проф. Борис Симеонов“ и Съюза на учениците – Пловдив, а неин главен „архитект“ е езиковедът доц. д-р Красимира Чакърова.

Бъдещите лингвисти и литературоведи представиха своите доклади пред компетентно жури в две секции – „Езикознание“ и „Литературознание“, като за отличилите се участници бяха предвидени първа, втора, трета и поощрителна награда.

„Научният форум е една прекрасна възможност и предизвикателство за нас, дава ни шанс да избягаме от рутината и да се потопим изцяло в света на науката, където времето не тече по същия начин – превръщаме се в част от безкрайността“ – коментира носителката на първа

Традиционната обща снимка след приключването на конференцията

награда за бакалаври в секция „Езикознание“ – Полина Рекина от специалността „Български език и испански език“ в ПУ.

Втора награда получиха третокурсничките от ПУ Цанка Спасова, Моника Петкова и Петя Кръстева (*Български език и английски език*). На трета позиция се класира отново представителка на ПУ – Райна Иванова от *Български език и италиански език*, а поощрителни награди бяха връчени на Илия Иванов от *Български език и италиански език*, Мариета Грозева от *Български език и руски език* (двамата от ПУ) и на Веско Милев, студент от Техническия университет, филиал Пловдив. Отличилите се в Секцията по езикознание за магистри са българистките Десислава Димитрова (първа награда), Мария Бялдимова (втора награда) и русистките Елица Миланова и Олга Моллова (специални награди) – всичките

от Пловдивския университет.

В секцията по литературознание паметта на вековете се съживи в словото на младите изследователи, които напълно заслужиха своите отличия, защитавайки собствени възгледи и позиции. Първа награда в секцията за бакалаври не бе присъдена. Лауреати на втора награда станаха Ани Иванова (*Българска филология*) от ПУ „Паисий Хилендарски“ и Кристиан Янев (*Славянска филология*) от СУ „Св. Климент Охридски“, а на трето място бяха класирани Йоанна Цекова (*Руска филология*) от СУ, Константин Ангелов от ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ (*Приложна лингвистика*) и Траяна Латева (*Българска филология*) от ПУ. Бяха присъдени и три поощрителни награди на участници от ПУ: Стоянка Кунтова, Весела Ганева и Милена Минчева (и трите от *Българска филология*).

В края на първия конференционен ден студентите и докторантите имаха възможността да се срещнат с писателя Йордан Велчев, с когото интерпретираха интересни теми, свързани с негови авторски произведения, с езика на научните книги и учебниците. Писателят призова към по-достъпен стил на писане на учебници, за да не се ограничава читателската аудитория.

На церемонията по награждаването бе представен и сборникът с отличените доклади от миналогодишната конференция. Той носи заглавие „Словото – традиции и модерност“. Доц. д-р Красимира Чакърова акцентира върху факта, че през годините форумът се е превърнал в школа за развитие на младите филолози. Погледът към досегашните издания на конференцията сочи, че много от участниците са вече доктори по филология, преподаватели в български и чужди висши училища и научни институти.

Традиционната с повторемостта на случването си и нетрадиционна с конфигурацията на присъстващите обща финална снимка от конференцията този път бе направена пред Дома на учениците, а калейдоскопът от лица и усмивки музикално съответстваше на многообразието от мнения, идеи, постановки, усещания и интерпретации, характеризиращи този забележителен и превърнал се отдавна в национално значим научен форум.

„Пловдивски университет“

Всичко е химия

Данаил ХРИСТОВ

Мелатонинът е твоят сън.

Аденозинът – невромедиатор на приятната умора.

Ендорфинът – естествен анестетик на организма.

Серотонинът – твоето добро настроение.

Допаминът – съкровеният ти желания или просто желания.

Анандамидът – безметежното ти усещане за щастие.

Фенилетиламинът е твоята влюбеност.

Норадреналинът – твоите бодрост, гняв и активност.

Ацетилхолинът – концентрацията на вниманието.

Всичко е химия, а без нея животът е скучен и безинтересен.....!!!

Проектът „Живописна България.“

В София, в Българската академия на науките, беше открита пътуващата конференция с тържественост, каквато подобно събитие заслужава...

Конференцията ни поведе и показа не само пътищата на литературата, но също така истинските реални пътища – онези артерии, които пресичат тази живописна и магическа страна. И по този начин ние пропътувахме стотици километри, преминавайки през малки сънени селца, където времето,

Илеана АРАГОН,
Страсбургски университет

изглежда, няма никакво намерение да позабърза и да настигне ритъма на всичко, което ни заобикаля другаде. През нашите очи емблематични места от българската история и литература изглеждаха истински и живи и можехме да надникнем във втрешния свят и да разгадаем душите на българските писатели, чиито къщи музеи посетихме – Емилиян Станев и

Йордан Йовков. Всичко ни говореше – архитектурата, природата, пейзажите. Манастири, древни църкви, където саждите с усърдие прикриват иконите на светците, камъни, проядени от времето, които биха искали да ни разкажат толкова много истории. Срещите с жени и мъже от политическия и културния живот, дори и храната, приготвена с любов

според богатите кулинарни традиции на районите, които посетихме, носеха усещането за хармония и приятелство. И мелодичността на българския език ни придружаваше навсякъде и събуди у мен желанието още по-добре да го усвоя. Това пътуване, където се примесваха работата и откритието, се оказа не само едно географско познание и преход, но също във времето (защо не) истинско духовно изпитание, дълго и прераждащо.

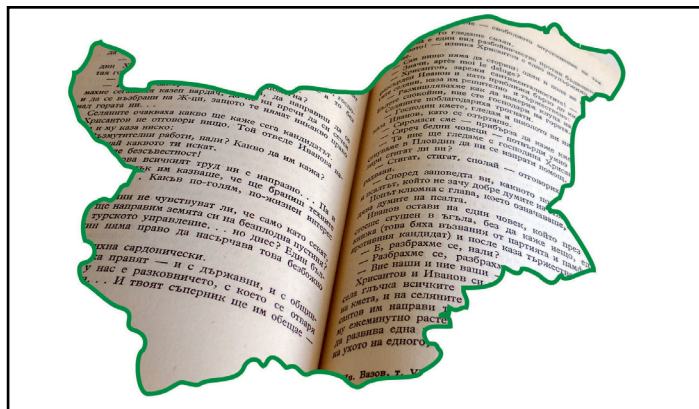
Пътни бележки от пътуващата конференция

Пътешествието ни в България обогати всекиго от нас с литературни маршрути, исторически познания, множество интересни образи от забележителности, природа, пейзажи, цветове и аромати на една близка съседна, но и същевременно чужда и непозната страна. Особеността на пътуването ни се състоеше в това, че по време на заседанията на конференцията имаме възможността първо да проучим различни места като литературни топови през очите на писателите, а след това – да посетим тези места и да ги видим на живо със собствените си очи.

София създава усещането, че много архитекти са били влюбени в нея. Театърът „Иван Вазов“, сградата на Народното събрание, Руската църква, „Света София“ и импозантният аристократичен катедрален храм „Св. Александър Невски“, който прилича по-скоро на произведение на изкуството, отколкото на църква, са само част от сградите и забележителностите, които ни впечатлиха.

Втората ни спирка беше в Пловдив. Този град представлява особен интерес за идващите от Гърция. Тук човек вижда ярки следи от съжителството на различни култури и преплитането на българската и гръцката история. Отново след заседанията на конференцията разгледахме града. Много забележителности ни направиха впечатление. Сред тях можем да споменем Античния театър, паметника на Альоша, който свързва българската и руската история, Стария град с калдъръмите, сокаците и чардаците... От хълма на Стария град гледахме осветения Античен театър и това ни напомни за

Елвира ВИНУ,
Атински университет

хълма Ликавитос в Атина, а от най-високото място на Небет тепе разгледахме като на длан центъра на Пловдив. Скалите и руините на хълма ни накараха да си спомним за Акропола в Атина. Приятно бяхме изненадани от красивия градски парк – пълен с фонтани, цветя и какви ли не дървета, и много хора на всякакви възрасти! Понататък в пътуването си видяхме, че парковете са неизменна част от българските градове и там хората се разхождат, разговарят, играят, почитват си или просто минават, нещо, което в Гърция се среща твърде рядко. В Пловдив за пръв път установихме и нещо много забавно – българите кимат различно от нас в знак на недоволство, упрек, в израз на симпатия или съгласие. Така при всяко кимане възникваше недоразумение.

Следващата ни спирка беше в Габрово – града на смеха. Естествено, видя ни се много забавно, че българите имат цял град, посветен на хумора. Това е показателно за културата на хората тук, а именно – че обичат народните си традиции и

ценят здравия смях и добрия хумор. Доказателство е скулптурата на Хитър Петър пред входа на Дома на хумора. Всичко това ни остави усещането, че за българите смеят е средство и начин да преодоляват трудностите и проблемите.

Продължихме пътуването си и стигнахме очарователния град Велико Търново... Разходихме се в старата част, по улчиците и калдъръмите, сред къщите с множество цветя, дворове с ароматни растения и пейки с баби, седнали на сладка приказка. Всичко това ни напомни за различни места в Гърция. Тази близост по отношение на местата и образите на хората не беше нещо, което наблюдавахме за пръв път, откакто пристигнахме в България. Истината е, че гърците не се чувстват чак толкова чужди в България въпреки разликите в езика и в някои по-дребни неща. Последната ни дестинация беше Добруджа и разположеният на стратегическо място град Добрич... Гледката на черноморския бряг ни изненада. Стръмните скали и

развиващите се в отвесния бряг вълни наваят нещо диво и необикновено. Това чувство се отразява и в произведенията на българските писатели и поети, както и в народното творчество, където морето символизира опасността.

Лично на мен много ми хареса посещението в къщата, където е живял Йордан Йовков, както и в музея, посветен на писателя, в Добрич. Страниците от неговите ръкописи, първите издания на произведенията му, неговата лична история и паметник увеличиха интереса ми към този автор и бих искала да науча повече за живота и творчеството му.

„Живописна България“ като цяло се оказа отлична възможност да се запознаем по-отблизо с предмета на нашето изследване и да срещнем преподаватели и студенти от различни места. Също така благодарение на този проект можахме да представим нашата работа и да направим първите си крачки в академичния живот на изследователите, в конструктивен диалог с колеги от различни страни... Осъзнахме, че историята на България е многопластова и твърде богата както в широк план, така и на локално ниво, за различните градове, райони и села. Например мюсюлманските българоезични малцинства и православните тюркоезични села на гагаузите – неща, за които не знаехме, че съществуват и до днес, при това в мир и разбирателство. Надяваме се „Живописна България“ да продължи своето пътуване и да имаме нови възможности да се срещаме и да поддържаме научния диалог между страните ни, да работим заедно и да опознаем по-добре България и българите.

Български литературни маршрути“

Още докато участниците в пътуващата конференция по проекта „Живописна България“ заседаваха в гостоприемния Добрич, си помислих как – дали заради предизвикана случайност, или поради съзнателно търсена символика, семинарите се провеждаха в невероятно красивата огледална зала „Нели Божкова“. Огледалата, в които се оглеждахме през онези два прекрасни добрички дни, се превърнаха, поне за мен, в голямата метафора на общото ни преживяване. Да огледаш себе си през и чрез Другия, да провокираш нови прочити на литературните и културните ценности на родното в интерпретацията на опознаващите художествената ни литература млади българисти и слависти, беше интелектуално преживяване, което трудно може да бъде забравено. Пътуващата конференция ни поднесе много наслади, повечето от тях – изненадващи и неочаквано щедри, защото форматът на онова, което беше планирано, ползваше изчистените рамки на изследователските практики само като повод, от който

Огледалата ни

Гл. ас. д-р **Гергина Кръстева**,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Част от групата във Велико Търново

се породиха незабравими емоции и гледки. Мекотата на щедрото слънце в подножието на Стара планина, тихата кротост на двора в женския метох на Килифаревския манастир, мистичният вятър от черноморските скали на Яйлата, залязващото слънце над нос Калиakra подхранваха чувството за

онова особено високо място, в което изкуството на думите, сътворени през вековното съществуване на националната ни литература, се оказа още едно поле на възможността да откриваме нови места, където да бъдем заедно, да споделяме хрумвания, да четем – наум или на глас – самите себе си през

текстовете на класиците. И да се откриваме чрез тях – още по-любопитстващи, още по-различни.

Благодаря на организаторите за възможността да бъда част от това преживяване. Усилията им, които проследих от късата дистанция на колегиалното ни и приятелско общуване, бяха наистина титанични, защото инициативата трябваше да прекося много граници (в пряк и преносен смисъл на думата), някои от които със строг административно-митнически контрол. Съзнавайки собствената си лекота в подобна ситуация, не мога да не се възхитя с респект на способността им да сглобят свят, в който абстрактните и трудни за превод в нормалното ни живеене научни занимания и основания опровергаха собствената си ирационалност, за да се превърнат в непосредствена емоция и смислена прагматика, в реална възможност да получиш самочувствието, че това, с което се занимаваш, всъщност може да бъде и атрактивно, и полезно, и адекватно на съвременния модерен свят.

Дойде от София моята сънародничка М., бяхме се разбрали с нея за една чисто хипарска екскурзия в Родопите. Не било важно къде и как да отидем, но от самото начало беше ясно, че ще е на автостоп – нали и двамата сме стопаджии с голям международен опит. След редовното молитвено призоваване на нирваната в *Найлона* посочихме с пръст чисто новата, току-що закупена карта на България – имам предвид карта девица, такава, която докосваш и ти става даже неудобно. Както и да е, падна ни се Ардино.

Тръгваме от „Кючука“ в събота сутринта, благодарение на стопаджийските ни умения и лежерния ни махмурлук скоро стигнахме през Асеновград, Долнослав и Кърджали до нашата цел – Ардино. Освен ардинската джамия, която се гордее с две минарета, не останахме с впечатление, че се намираме в сърцето на Родоп планина – това се разбра чак впоследствие. Запознахме се с В., който ни настани в тех-

Да ти се падне Ардино

Якуб МИКУЛЕЦКИ*

ния семеен хотел и ни покани вечерта да седнем в неговата кръчма. Представители на местната градска интелигенция ни посочиха съседната маса – аз да седна до тях, а М. да седне в ъгъла. Нали е жена? Ох, колко се кефех – искаше ми се да ѝ кажа на М.: „Там ти е мястото!“, но се въздържах, макар че тя разбира шеги. Мухабет имаше, мастика, ракия, всичко точно.

На другия ден станахме рано и тръгнахме пеша към Дяволския мост, който уж е голяма атракция, но на нас впечатление ни направи по-скоро огромното количество боклуци навсякъде наоколо – срам и жалост. Добре, че планината може да се защитава сама със собствените си магически сили, тъй като по-нагоре вече няма никакви следи от гордата човешка цивилизация. Стиг-

нахме до село Латинка, господ ли да го е забравил, аллах ли го е забравил – не знам, но със сигурност знам, че там времето минава по съвсем друг начин – тихо, смирено и любезно, но едновременно с вдигнат показалец към всеки, който е забравил, че на цялото благородно човечество му е отделен само един нищожен епизод във вечността на вселената. И ние, задълбочени в мислите си, минавайки през баирите над селото, малко се позагубихме. Имахме късмет, че срещнахме един мургав овчар, който ни упъти в правилната посока към село Гълъбово, след като си разменихме с него по някоя и друга приказка. Един бърз и уверен замах с палеца на дясната ръка ни осигури уютен транспорт от Гълъбово чак до Момчиловци – шофьорът беше пич, разказваше какво ли не за Баните, Малка Арда, Виево и други села, разположени по пътя. Цялата отговорност за развлекателната функция на стопаджиите лежеше върху

моите тесни гърди, тъй като М. дремеше на задната седалка, сънувайки някоя страотна манджа, понеже не бяхме яли цял ден. Добре, че Момчиловци са прочути в цяла Европа с уникалния им зазен качамак, нищо че заради качамака за малко не останахме да нощуваме на пътя в село Соколовци, защото след залаза на слънцето коефициентът на полезното действие на всеки стопаджия намалява поне със 70%. Имахме късмет, качи ни едно момче от Смолян и направо към Пловдив. По време на дългия път остана време да се замисля отново за преживяното родопско приключение. Горе в планината усетих духа на Родопите, но да го опишеш с думи, не може, думите не стигат. В село Латинка живеят само няколко души. Приличат ми на древни китайски мъдреци, ние за тях не знаем, не се сещаме, че ги има, но на тях пък не им пука за нас. Ще ми позволите накрая да цитирам един кратък стих на поета Хан-шан, който е живял в Китай през VII век: „Мъжът от Студената планина / ще е тука завинаги / този, който живее в пълна самота, / нито се е родил, нито ще умре“.

* Якуб Микелецки е докторант по съвременна чешка литература в Пловдивския университет към катедра „Славистика“. Завършил е славистика в Пардубицкия университет в Чехия. По душа и природа – славянин и приятел на България.

Приключи осмото издание на „Екологията – начин на мислене“

Сибел АЗИЗ

За осма поредна година Студентският съвет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и катедра „Екология и опазване на околната среда“ към Биологическия факултет проведоха Национална студентска научна конференция „Екологията – начин на мислене“. Над 45 студенти се включиха в четирите направления, оформящи целостта на събитието: първото беше самата конференция; второто – конкурсът за есе на тема „Никой не е толкова мъдър, че да няма какво да научи от природата“; третото – фотоконкурсът „Екологията – начин на мислене и действие“; четвъртото – Workshop ЕКО „Елиминирай и Контролирай Отпадъците“. Сред официалните гости бяха представители на ръководството на Биологическия факултет, на Община Пловдив, Регионалния природонаучен музей в Пловдив, както и много преподаватели от Пловдивския университет.

След като и поредната конференция вече е в историята, можем да отчетем нейната важна роля в научния живот както на студентите биолози от ПУ, така и на техните колеги от страната. А в някои от събитията, съпътстващи конференцията, участваха не само биолози, но и представители на хуманитарните специалности.

Всички участници получиха подаръци от организационния екип и от нашите партньори: Община Пловдив, Изворна вода „Бачково“, АПАО, ISIC, „Роза импекс“, БДЗП, Природонаучния музей – Пловдив. Класираните на призовите места получиха също така парични и почетни награди от Студентския съвет.

Ето и имената на наградените в конференцията „Екологията – начин на мислене“:

1. Ирена Цекова – спец. „Биология“, 4. курс, тема: „Нови данни за разпространението на нутриятата (*Mycocastor coeppus*) в България“;

2. Александър Адамов – магистър от специалност „Биотехнологична микробиология“, тема: „Използване на антарктически щам *Cryptococcus laurentii* AL65 като биосорбент на метали и базила“;

3. Йордан Стефанов – докторант по микробиология, тема: „Комплексно използване на възобновяеми биологични ресурси с цел намаляване на антропогенния отпечатък върху околната среда“.

В конкурса за есе победител е Данаил Минчев – докторант по молекулярна биология, а на второ и трето място бяха класирани съответно Ива Митева – студентка от Минно-геоложкия институт, и Елка Петрова – ПУ, специалност „Славистика“, 1. курс.

Новият „доктор хонорис кауза“ на вестник „Пловдивски университет“ е канадската поетеса Клодин Бертран

Клодин Бертран е родена в Монреал, Канада. Съвременна канадска поетеса и преподавателка по френска литература. Завършва Университета на Квебек в Монреал с магистърска степен по френска литература. В същия университет завършва и журналистика и кинематография. Преподава френска литература и комуникации в Колежа на Розмон от 1973 до 2010 година. Има публикации на стихове в различни литературни списания и вестници в Канада, като *Montréal now!*, *La Nouvelle Barre du jour*, *Les Écrits*, *Possibles*, *Rampike*, *Moebius*, *Estuaire*, *Écritures*, *Tessera*, *Bacchanale* и *Acte Sud*.

През 1981 година основава литературното издание *Arcade* (Аркада), едно уникално издание на френски език, посветено на творбите на жени, което ръководи до 2005 година. Публикува стихове и във френски издания, като *Le Jardin d'Essai*, *Travers* and *Pourtours*. През 1996 г. е финалист на Голямата награда на Съвета на изкуствата в Монреал за цялостна литературна и културна дейност, през 1998 г. получава наградата на Съюза на канадските писатели за стихосбирката си „Вътрешна любовница“. За стихосбирката си „Тяло на показ“ е наградена с голямата международна награда за поезия „Тристан Цара“. През 1997 година е лауреат на почетното звание „Заслужила дама на културата“ и получава златен медал от Министерството на културата.

Клодин Бертран

Авторка е на десетки стихосбирки, между които са „Скитащ идол“ (1983), „Памет“ (1985), „Тяло на показ“ (2001), „Диви камъни“ (2005), „Последната жена“ (2008, преведена на английски и чешки език), и др.

Клодин Бертран е новият „доктор хонорис кауза“ на вестник „Пловдивски университет“ и ще бъде официален гост на връчването на наградите от литературния конкурс (30 май 2016 година), организиран съвместно от редакцията на вестника и Филологическия факултет. Изказва благодарност на д-р Димана Иванова, която преведе стиховете на Клодин Бертран специално за вестника и помогна за осъществяването на контактите. Благодарим и на заместник-декана на Филологическия факултет доц. д-р Надя Чернева за подкрепата и реализацията на това начинание.

„Пловдивски университет“

Международният фестивал за дизайн и визуална култура ONE DESIGN WEEK 2016

Светослав ЕНЧЕВ

Студентският съвет организира среща, на която бе представен фестивалът ONE DESIGN WEEK 2016. Това е международен фестивал за дизайн и визуална култура, който се провежда всяка година през месец юни. Програмата включва професионален форум с участието на изтъкнати имена в тези области от цял свят и редица събития със свободен достъп за широката публика.

За икономистите, биолозите, физиците, химиците, историците, програмистите и т.н., изку-

шени от изкуството, лекцията бе много интересна. Те получиха полезна информация под формата на истории от практиката, разгледани бяха и някои теоретични постановки. За хората, които искат да бъдат креативни, обичат дизайна, изкуството, работата в динамична и „луда“ среда, но са се захванали с друга специалност, по време на представянето бяха предложени възможности за заемане на стажантски и доброволчески позиции. Студентите бяха зарадвани с много награди и изненади.

Двойна победа за ПУ в Първата национална олимпиада по езикова култура

Младите филолози от ПУ спечелиха първа награда в отборния и в индивидуалния кръг на Националната олимпиада по езикова култура, организирана от Катедрата по български език и Студентския съвет в СУ „Св. Климент Охридски“. Шампион в индивидуална-

та надпревара стана Мариела Гавазова от спец. „Български език и английски език“ (2. курс), а носител на третата награда е Константин Обретенов от спец. „Български език и италиански език“ (2. курс). (Подробности за олимпиадата очаквайте в следващия брой.)

Стихотворения от Клодин БЕРТРАН

Из стихосбирката „Срутване на гласните“ (2004)

I	Дори нишката на мечтите която влиза в песните вече не стене	***	Фалит на семейната сцена историята предаде устните им	***	Една дума... единствена може да предизвика непреодолим разрив
Ясен ден пълен с гласни ръмжи в ореола на войника	***	В основите на стената чакаш удара на съдбата	Освободен от единствената логика на пулсациите му детето със сляпо лице иска огледало		Непресекащо неразбиране
Преминава през непреодолимото	Близо до крехките камъни устните проклинат вселената	Вървиш без да знаеш дали наистина вървиш	Обсебено от спектъра на смъртта си		Оръжието изчезва
***	II.	Изкуството е ненаситно и ни ограбва	***	Ако костите се изчистят пръстта ще се разруши	Дъждът пада в търсене на плача
Малко от мен напуска клепачите за да се спусне в хаоса	Имаше време когато един за друг бяхме карнавално пиршество		Погребваме истината на разделението в два различни свята		Това страдание до последния удар на света
Ти приветстваш гранатите	***	В бъдеще само затворени клепачи в буря от кръв	Който не върви с думите си върви срещу себе си		***
Гласове се издигат между стените и наклонят надолу колоните на времето		***	III.		Да се зазидаш жив хвърляйки върху себе си стихотворение
***	Всеки момент да бягаш от времето на реалността което в същото време да е все по-близо до теб		Една мечта е скрита в джобовете ми погледът ми следва реалността		Поставя оръжията пред устните ни
Между линиите отблясъци на нощта дума която си отива	Отиваш към смъртта ѝ за да се скриеш от самата смърт		Какъв е смисълът да пиша нещо ако очите ми не могат повече да го разчетат		Пръсти влизат в гроб за да сътворят моя
Под развалините не се страхуваме вече от нищо	Кой ще назове това по друг начин освен <i>вендета</i> при толкова жестокост		Ние сме себе си свирипи животни разкъсващи злото		Нека не търсим повече нищо
Една сянка около нас пренася костите ни нещо изчезва	***	Една интимна история се разпростира в тетрадките	***	Животното е там обитава съня ми	***
***	Пред войника само безгласни дни		Ръмжащо от самото начало на дните върху стената на хралупите		Ако не съм денят и светлината ти си войната добре маскирана
Перлено сивото върху разбунтувано небе	Една интимна история се разпростира в тетрадките		Кучешки застрашаващи объркани от страх очи устата е зееща бразда		Мъката преминава през скелета и я отпраща към тялото на поезията
Пролетен сняг на приливи и отливи срещу малката истина която говори на друг език	***	Райската градина или Адът нито едното нито другото е по-добро или по-лошо	***	Шумни думи без възможност за отхвърляне	Една разголена истина срутваци се гласни
Това пропадане вече се съмнявах в него	Преpravена от перото на автора в негова полза		Стълбите около къщата се разпадат		***
***	Убиваме пред очите на другите		Чухме дивашки викове		Нищо нищо няма повече нищо нито дори луна под гърлото нищо просто нищо
Студените ни темета като дървета през есента	***	Днешните дни са маскирани зад звука на миналото.	Гръбнакът не може повече да устои		Лошото око терзае душата малките огънчета карат слънцето да се топи
Утрешният ден шуми в ушите преценява знаците и удължава линиите					От самото начало животът ни е път към смъртта по който се учим да вървим
Да кажеш аз е трудно особено когато е недостатък					
***					
Щастието не се издига повече нито зората					
Нито гората зад дърветата си					

Превод от френски език:
Димана ИВАНОВА

Университетските отбори завършиха успешно спортната 2016 година

Националната студентска универсиада през 2016 година се проведе в два града: София – хандбал (мъже и жени), плуване (мъже и жени) и баскетбол (жени); Русе – проведеха се финалите по волейбол (мъже и жени), футбол (мъже), баскетбол (мъже), тенис на маса (мъже и жени), тенис (мъже и жени) и лека атлетика (мъже и жени). По традиция състезателите на Пловдивския университет усъхж са били сред водещите в повечето спортове. Ето как приключи спортната година за тях.

ХАНДБАЛ

Женският ни отбор започна с труден мач срещу домакините от Националната спортна академия. След съдийска подкрепа за НСА отборът ни загуби с 31:27. Последваха два убедителни мача срещу ТУ със 17:9 и СУ с 26:14 и отборът зае 2. място в крайното класиране. Най-резултатни бяха Ралица Димитрова – 23 гола, Стефка Акова – 16, и Райна Георгиева – 15. Принос за този успех имат още Диляна Пърлева, Елена Стоева, Елена Чолакова, Пламена и Кремена Георгиеви, Мила Хубенова и Даяна Иванова.

Шестте мъжки отбора бяха разделени в две групи. След загуба от Техническият университет – София, с 24:20 последва убедителна победа над УАСГ със 17:9 и влизане във финалната четворка. На полуфинала загубихме от НСА с 29:14, а в мача за 3 – 4 място спечелихме срещу ТУ – София, с 26:18. Голмайстор на турнира стана Иван Стайков от ПУ, реализира 37 гола. Заслуга за доброто представяне имат още Любослав Пашев, Христо Ангелов, Айдуан Ахмед, Веселин Цветков, Милен Пелтеков, Костадин Техов и Иван Йорджев.

Ръководител на отборите е хон. ас. Георги Сивов.

ВОЛЕЙБОЛ

Мъжкия отбор по волейбол на Пловдивския университет, като победител от квалификационната група в Пловдив, се класира директно за финалите на Универсиадата в Русе. Предните две години отборът се класираше четвърти във финалния турнир.

Този път жребият ни постави срещу най-силните отбори от София – НСА и УНСС, и ВСУ – Варна. Възможностите на нашите състезатели стигнаха само за един почетен гейм срещу отбора на УНСС, загубен с 1:3 гейма. С тези резултати волейболистите останаха на призовото 6. място във финалния кръг. Като цяло нивото на волейболния турнир беше много високо, тъй че шестото място е едно добро класиране, като се има предвид, че участваха отбори на повече от 20 висши училища.

Ръководител на отбора е ст. пр. Димитър Ангов.

БАСКЕТБОЛ

От 18 до 20 март 2016 г. се проведе V национален университетски шампионат по баскетбол – 3x3 мъже. Във Велико Търново участваха 12 отбора, представители на висши училища от цялата страна. След четири поредни победи отборът на ПУ спечели бронзовите медали, класирайки се след ВТУ и ЮЗУ.

Нашият отбор беше в състав: близнаците Методи и Вангел Илиеви, Стефан Димитров и Стоян Грънчарски.

В последвалите квалификационни турнири отборът на ПУ се класира и за финалите на Националната универсиада в Русе. Там взеха участие 8 отбора от общо 20 участващи в националните студентски групи.

Нашите състезатели се представиха много силно в груповата фаза, а в спор за бронзовите медали победиха отбора на ВТУ с 97:73 и заслужиха овалите на публиката с интелигентна и резултатна игра. В тази среща беше регистриран и най-добрият индивидуален резултат, постигнат от Рангел Илиев – 50 точки в една среща.

Този успех се дължи както на силния колективен дух в отбора, така и на индивидуалните умения на Милен Дудев, Методи и Вангел

Илиеви, Стефан Димитров, Борис Рашков, Дениз Балабанов и всички останали, играли всеотдайно и отговорно за честта на Университета, ръководени от старши преподавателя майстор на спорта Мадлен Бонева.

ЛЕКА АТЛЕТИКА

Състезанието по лека атлетика, в което участваха представители на 14 висши училища, поради различни причини се проведе

в един ден, а не в два полудни, както е обичайно. Това създаде доста трудности на състезателите, участващи в няколко дисциплини. Двама души от отбор носеха точки за отборното класиране, като класиране се правеше по групи дисциплини (скокове, хвърляния, спринтове, средни бягания) отделно за жени и мъже и комплексно.

Нашите състезатели спечелиха седем медала в индивидуалното класиране – Димитър Стоицов – 1. място, гюле; Павел Муравенов – 1. място, скок на дължина; Таня Димитрова – 2 сребърни медала

на 800 м и 1500 м; Иван Булкин – 3. място на 100 м; Иван Вълков – 2 бронзови медала – в скока на височина и скока на дължина. И четирите ни щафети (4x100 и 4x400) се класираха на трето място, но на късата дистанция при мъжете щафетата бе декласирана.

Янка Стоянова (участвала в 5 дисциплини) и Марина Генова спечелиха по два медала от щафетите. За доброто крайно класиране принос имат още Владимир Клявков, Георги Хаджиколов, Васил Господинов, Николай Николов, Айдуан Ахмед, Виктория Тенчева, Нина Георгиева, Катя Христова, Моника Иванова.

От осем възможни купи по групи дисциплини студентите ни спечелиха седем. Първи сме на хвърлянията при мъжете и на средни бягания при жените; втори сме на скокове (мъже), средни бягания (мъже) и спринт (жени); трети места имаме на спринт (мъже) и скокове (жени). Нямахме представителки в хвърлянията.

В отборното класиране при мъжете сме на първо място със 134 точки, изпреварвайки НСА – 132 точки. При жените класирането е огледално – жените ни са втори с 82 точки, а НСА зае първото място със 153 точки.

Комплексно сме втори след НСА и далеч преди третия – УНСС (71 т.). Водач на отбора е ст. пр. Валентин Кузев.

На 15.05.2016 г. на стадион „Пловдив“ се проведе поредното издание на щафета „Рекорд“. В групата на студентите ПУ се представи с 2 отбора, които заеха двете първи места в класирането.

ТЕНИС

Състезателите на ПУ по тенис – жени и мъже, взеха участие в отборната надпревара на Националните студентски игри, които се проведеха от 11 до 15 май 2016 г. в Русе. Във финалната фаза на турнира участваха осем отбора жени и осем отбора мъже, разделени в две групи по четири отбора. Жените и мъжете на ПУ спечелиха първо място в групата и така си осигуриха място на полуфиналите. Жените се срещнаха с отбора на УНСС, който надиграха с три на две победи и си осигуриха място на финала. Другият финалист беше отборът на НСА, който спечели и златото, а среброто остана за нашите момичета.

На полуфинала мъжкия ни отбор срещна Софийския университет. Мачовете бяха много оспорвани, но за съжаление, загубихме и трябваше да участваме в малкия финал с отбора на ТУ – София. С 3:2 победи мъжете от ПУ спечелиха почетното трето място и съответно бронзови медали. За тези успехи допринесоха: Денис Кемал, Лора Станчева, София Найденова, Росита Лазарова, Александрина Фандъкова, Тихомир Симов, Светозар Тодоров, Илия Манолов и Стелиан Димов.

Капитан на отбора по тенис е ст. пр. Таня Найденова.

Отборът по баскетбол – мъже

Гръцката вечер на Университета беше посветена на Никос Казандзакис

Когато дойде месец май, в Пловдивския университет всички знаят и очакват Вечерта на гръцкия език, организирана от преподавателите и студентите на сектор „Новогръцки език“.

Тази година тя се състоя на 16 май и премина под знака на най-големия гръцки автор от миналия век Никос Казандзакис, в навечерието на 60-годишнината от неговата смърт, която ще се отбележи през 2017 г.

Както винаги залата на Радио Пловдив бе изпълнена с хора, обичащи гръцкия език, литература и култура. Присъстваха настоящи и бивши студенти от специалностите „Български език и новогръцки език“ и „Балканистика“, а сред официалните лица бяха г-н Христо Куфов, председател на българската секция на Международното дружество „Приятелите на Никос Казандзакис“ и син на преводача Георги Куфов, г-жа Здравка Михайлова, преводач, г-жа Елена Пеева, писател, и съпругът ѝ, г-н Василис Никифоридис, земляк на критския писател, проф. Стойна Пороманска, доц. Христина Тончева, ръководител на Катедрата по общо езиковедие и история на българския език, преподавател от същата катедра.

Гостите бяха пленени от усмивките на водещите, четвъртокурсниците Ивет Димитрова и Мирослав Маджаров, които поставиха началото на този незабравим празник. Бяха прочетени множество сърдечни приветствия от гръцки поети и писатели, приятели на пловдивските неоелинисти. Специално на участниците във Вечерта на гръцкия език

Част от студентите, участници в Гръцката вечер, заедно с ас. Величка Гроздева

творците Стелиос Саривасилис и Илиас Кефалас посветиха своите стихотворения „Над сенките славата“ и „Поезията те кара да коленичиш и е безразлична“.

Словото на г-н Христо Куфов развълнува всички присъстващи. Той говори за своя вътрешен дуализъм, породен от кръвната му връзка с Гърция и България, за дружбата между двата народа, за празничните състояния на духа си, свързани с елинизма и баща му, превел на български език романите на Н. Казандзакис. Г-н Куфов отбеляза, че „съвършената свобода се нарича Алексис Зорбас – една красива поетична алегория“.

Откъсът от театралната постановка „Одисей – диалози и монолози на завръщането в Итака“ по текстове на Казандзакис и Кавафис приповдигна още повече настроението у зрителите. След миналогодишните овации на гръцката публика театралната трупа на петокурсниците балканисти (Г. Табальова, Г. Дикин, М. Вълкова, М. Гюрова, З. Йорданова, Н. Мехмедалиева, А. Еминова и

М. Лазарова, дипломиран магистър по балканистика) по покана на организаторите ще открие с представлението си Дванадесетата международна театрална универсиада в Серес на 20 май. Обучаващият преподавател ас. Величка Гроздева, представяйки пиесата и младите актьори, подчерта, че започналите още през 2011 г. театрални начинания показват как ефективно може да се изучава чужд език и чужда култура в аудиториите и на сцената. Актьорската игра и постановката остави присъстващите без думи. Трупата бе наградена с книги, които връчи проф. Пороманска.

Традиционният рецитал включваше произведения на Й. Маркопулос, И. Кефалас и Й. Йовков, представени с много чувство от студентите Лиана Тодорова, Тая Иванова, Ружа Чуцури и Дилиана Петкова.

Сред всеобщо въздушевляне последваха още церемонии по награждаване. С подкрепата на г-н Янис Лиолиос отново с литературни произведения бяха

наградени Ивет Димитрова, Тая Младенова, Йорданка Славчева, Георги Дикин и Лора Апостолова – като лауреати от Седемнадесетия национален студентски конкурс за превод на новогръцка поезия и проза. Те бяха поздравени от г-жа З. Михайлова, превела на български език тези книги. За високи постижения по новогръцки език награди от дарителите И. Вунакис и К. Карканяс имаше и за студентите Пламен Димитров, Светла Мусова, Дилиана Петкова, Ивет Димитрова и Мария Гюрова.

Първата по рода си студентска викторина „Познатият и непознатият Никос Казандзакис“, която се проведе в сътрудничество с Международното дружество „Приятелите на Никос Казандзакис“, със седалище в Женева, предизвика много радост и емоции у самите състезатели, жури и зрителите. След оспорвана битка и „дузпи“ между компетентно подготвилите се отбори на студентите балканисти от 4-ти и 5-и курс победители станаха четвъртокурсниците. Всички участници получиха грамоти и романи на Н. Казандзакис, връчени им от г-н Хр. Куфов. Огромна радост донесоха четирезичните DVD дискове, посветени на живота и творчеството на писателя, които изпрати директорът на музея „Казандзакис“ г-жа Варвара Цака.

В самия край на вечерта, признателни към своите преподаватели ас. В. Гроздева и проф. Ст. Пороманска, студентите ги просълзиха с цветята и думите си.

Йорданка СЛАВЧЕВА,
специалност „Балканистика“,
4. курс

➔ От стр. 18

ФУТБОЛ

Отборът по футбол на ПУ участваше в Регионалната студентска група – Пловдив, където са още отборите на ТУ, УХТ, МУ, АУ и ЕКИУ. По системата есен – пролет те изиграха мачовете помежду си, а нашите футболисти оглавиха групата, следвани от ЕКИУ, което даде право на двата отбора да отидат на баражи. Първият мач между двата отбора завърши наравно 1:1, а през пролетта ги победихме с 2:1. Всичките останали мачове в регионалната група бяха спечелени с убедителен резултат, който в някои от тях имаше и двуцифрено измерение.

На баража за влизане във финалната четворка ПУ загуби нещастно с 1:0 с гол, отбелязан в 87 мин., и така остана на 5. място в крайното класиране.

Водач на отбора е гл. ас. Стоян Димитров.

ПЛУВАНЕ

Състезанието се проведе в басейна на Техническият университет – София, а женският отбор на Пловдивския университет се оказа малък наказателен отряд. Десет медала в индивидуалната надпревара и три призови места при щафетите извоюваха шест жени и двама мъже. Рекордьори по броя на спечелените отличия са Деница Стоянова – 6 медала,

и Лилия Думбалакова – 5 медала. В отборното класиране сме на 3. място от 15 участващи висши училища. Ето и хронологията на успеха по отделните дисциплини: 50 м свободен стил – Деница Стоянова (2. място); 50 м гръб – Деница Стоянова (3. място); 50 м бъртерфлай – Лилия Думбалакова (3. място); 50 м бъртерфлай (мъже) – Виктор Йотов (3. място); 4x50 м смесена щафета – 3. място; 100 м гръб – Филка Атанасова (3. място); 100 м бъртерфлай – Лилия Думбалакова (3. място); 100 м свободен стил – Деница Стоянова (3. място); 100 м бъртерфлай (мъже) – Виктор Йотов (2. място); Стефан Георгиев (3. място); щафета 4x100 м съчетано плуване (жени) – 3. място; щафета 4x100 м свободен стил (жени) – 2. място.

В щафетите участваха още Ани Чушкова и Вичка Тодорова, а Лилия Думбалакова и Деница Стоянова се включиха в три щафети, Филка Атанасова – в две.

Водач на отбора е ст. пр. Велислав Нотов.

В направеното комплексно класиране по медали и спечелени отличия за цялата година Пловдивският университет се нарежда на пето място сред 52 висши училища. Всички тези успехи на спортистите на Пловдивския университет нямаше да бъдат възможни без всеотдайната подкрепа на ректора проф. Запрян Козлуджов, на проф. Веселин Маргаритов – ръководител на катедра „Теория и методика на физическото възпитание и спорта“ и функционален декан по спорт и социална дейност, и на помощник-ректора Румен Киров.

„Пловдивски университет“

Национална научна студентска конференция за разработки на тема „Право и справедливост“

Светослав ЕНЧЕВ

На 14 май 2016 г. в зала „Компас“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ се проведе Третата национална научна студентска конференция за разработки на тема „Право и справедливост“. Организатори на събитието бяха Европейската асоциация на студентите по право (ЕЛСА) – Пловдив, съвместно с Юридическия факултет и Студентския съвет на Пловдивския университет. Журито се състоеше от преподаватели от ЮФ на ПУ, а конференцията бе открита от президента на ЕЛСА – Пловдив, Вержин Хугасян.

След представяне на студентските разработки журито класира на първите три места участниците, които се представиха най-добре. Първото място зае Маргарита Балабанова (V курс), която представи разработка на тема „Разграничение

между хипотезата на чл. 273, ал. 2 ТЗ, и иска по чл. 29 от ЗТР“; на второ място беше класирана първокурсничката Моника Дженаварова с разработка на тема „Индивидуална конституционна жалба в Република България“, а на трето място – Иван Кърчев (I курс), с разработка на тема „Почетни консули – същност и правна уредба“.

Всички участници получиха награди, грамоти и сертификати.

Най-вълнуващата „славянско-балканска“ вечер за този семестър

Даниела ГЕРДЖИКОВА
спец. „Славистика“, II курс

Противно на всички добре известни и широко разпространени предрасъдъци и суеверия, петък, 13-и, може да се окаже и вълнуващ, интересен, приятен и дългоочакван ден... Ако се питате как по-точно, ще ви дам само един пример по темата. Вечерта на 13 май 2016 г. студентите от специалността „Славистика“, профил „Сръбски и хърватски език“, организираха традиционната си вечер, посветена на езика и културата на нашите съседи...

Купонът беше в клуб „Берьока“. По традиция имаше кратка студентска програма на сръбски език с много смях, шеги и забавления. Замислена в началото като сръбска, вечерта се

превърна в един вълнуващ и незабравим славянски и балкански празник, на който гостуваха и се изяха и студенти от специалността „Славистика“, профил „Полски език“, и специалността „Балканистика“, които изучават основно гръцки език, но са изучавали и сръбски. След сравнително официалната част с програмата и музикалните изненади към гостите вечерта продължи със забавно караоке, сиртаки, български хорà и още много танци... Това беше и една своеобразна генерална репетиция за изграждането и абсолвентския бал на колегите слависти от пети курс, който е на 19 май. Желаям им много успехи, попълнен вятър и дано да се виждаме и на следващите сръбски, славянски и/или балкански вечери в ПУ.

Анкета проучва каква учебна литература не достига

Студентският съвет към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ стартира нова инициатива под название „Книгите, от които най-често се нуждаем“. Тя ще протича под формата на анкети както в онлайн вариант, така и на хартиен носител. Идеята на тази анкета е проучване относно необходимите материали, отговарящи на учебния план на студентите от различни специалности, предоставяне на нужните учебни пособия и обогатяване на Университетската библиотека. Ние като студенти знаем, че е много трудно да се намерят някои учебници. Причината за това е малкият им брой или остарелите издания.

Ето и въпросите от нашата анкета:

- *Кои са учебниците, които най-често търсите в Универ-*

ситетската библиотека и не намирате?

- *От кои учебни помагала имате нужда най-много този семестър?*

- *Имате ли дисциплини, по които са ви отказани материали за подготовка или не са посочени източници?*

- *Кои са най-често срещаните затруднения при подготовка за изпит?*

- *До този момент отказана ли ви е помощ от служител в университетската библиотека?*

Анкетата е напълно анонимна, но на този етап активността на студентите е малка. Надяваме се да споделят с нас своите затруднения, за да успеем да осигурим по-добри пособия за подготовката на нашите колеги.

Студентски съвет към ПУ „Паисий Хилендарски“

Икономистка и юрист бяха избрани за Мис и Мистър ПУ

Станислав МИНЕВ

За втора година Студентският съвет към Пловдивския университет проведе конкурс за избиране на **МИС** и **МИСТЪР ПУ**. Събитието, което се състоя на 11.05.2016 г. в клуб „Планета Пайнер“, протече в два кръга: представяне на участниците и дефилиране в официално облекло.

Направи впечатление, че тази година към събитието проявиха голям интерес студенти от специалността

„Право“. Програмата включваше и много забавни моменти, които накараха участниците и гостите да се забавляват добре.

Победители в конкурса станаха Симона Евгениева – 2. курс, спец. „Международни икономически отношения“, и Деян Христов – 1. курс, спец. „Право“. Избрани бяха и техните подгласници, които заедно с победителите получиха много награди – парични, екскурзии и подаръци от спонсорите на събитието и домакините.

Студентски турнир по плуване

Ива КОЙЧЕВА

Състезание по плуване между университетите в Пловдив бе организирано от студентските съвети на Пловдивския и Аграрния университет. Състезанието, в което се включиха 17 състезатели,

се проведе в плавния комплекс на Аграрния университет. На 1-во място се класира Виктор Йотов – Пловдивски университет, втори остана Динко Кръстев – Аграрен университет, а трети е Стефан Георгиев, също студент от ПУ.